

Mødedokument

A9-0138/2020

20.7.2020

INTERIMSBETÆNKNING

om forslag til Rådets afgørelse, hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet (COM(2017)0835 – 2017/0360R(NLE))

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

Ordfører: Juan Fernando López Aguilar

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE.....	25
BILAG: LISTE OVER ENHEDER OG PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA.....	29
UDTALELSE FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGESTILLING	30
ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I KORRESPONDERENDE UDVALG	.40

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om forslag til Rådets afgørelse, hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet (COM(2017)0835 – C9-0000/2020 – 2017/0360R(NLE))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til forslag til Rådets afgørelse (COM(2017)0835),
- der henviser til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 2 og artikel 7, stk. 1,
- der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og protokollerne hertil,
- der henviser til verdenserklæringen om menneskerettigheder,
- der henviser til De Forenede Nationers internationale traktater om menneskerettigheder såsom den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder,
- der henviser til Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen),
- der henviser til sin lovgivningsmæssige beslutning af 20. april 2004 om meddelelse fra Kommissionen om artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union: Respekt for og fremme af de værdier, som EU bygger på¹,
- der henviser til meddelelse fra Kommissionen af 15. oktober 2003 til Rådet og Europa-Parlamentet om artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union – Respekt for og fremme af de værdier, som EU bygger på²,
- der henviser til meddelelse fra Kommissionen af 11. marts 2014 til Europa-Parlamentet og Rådet med titlen ”En ny EU-retlig ramme for at styrke retsstatsprincippet”³,
- der henviser til sin beslutning af 13. april 2016 om situationen i Polen⁴,
- der henviser til sin beslutning af 14. september 2016 om den seneste udvikling i Polen og dens indvirkning på de grundlæggende rettigheder som fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder⁵,

¹EUT C 104 E af 30.4.2004, s. 408.

²COM(2003)0606.

³COM(2014)0158.

⁴ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2016\)0123](#).

⁵ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2016\)0344](#).

- der henviser til sin beslutning af 15. november 2017 om situationen for retsstaten og demokratiet i Polen⁶,
- der henviser til Kommissionens indledning af den strukturerede dialog under rammen for retsstatsprincippet i januar 2016,
- der henviser til Kommissionens henstilling (EU) 2016/1374 af 27. juli 2016 vedrørende retsstatsprincippet i Polen⁷,
- der henviser til Kommissionens henstilling (EU) 2017/146 af 21. december 2016 vedrørende retsstatsprincippet i Polen, der supplerer Kommissionens henstilling (EU) 2016/1374⁸,
- der henviser til Kommissionens henstilling (EU) 2017/1520 af 26. juli 2017 vedrørende retsstatsprincippet i Polen, der supplerer henstilling (EU) 2016/1374 og (EU) 2017/146⁹,
- der henviser til Kommissionens henstilling (EU) 2018/103 af 20. december 2017 vedrørende retsstatsprincippet i Polen som supplement til henstilling (EU) 2016/1374, (EU) 2017/146 og (EU) 2017/1520¹⁰,
- der henviser til sin beslutning af 1. marts 2018 om Kommissionens beslutning om at tage artikel 7, stk. 1, i TEU i anvendelse i forbindelse med situationen i Polen¹¹,
- der henviser til sin beslutning af 14. november 2019 om kriminalisering af seksualundervisning i Polen¹²,
- der henviser til sin beslutning af 18. december 2019 om offentlig forskelsbehandling af og hadefulde udtalelser om LGBTI-personer, herunder LGBTI-fri områder¹³,
- der henviser til sin beslutning af 16. januar 2019 om situationen for de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union i 2017¹⁴,
- der henviser til sin beslutning af 3. maj 2018 om mediepluralisme og mediefrihed i Den Europæiske Union¹⁵,
- der henviser til sin beslutning af 16. januar 2020 om igangværende høringer inden for rammerne af artikel 7, stk. 1, i TEU vedrørende Polen og Ungarn¹⁶,

⁶ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2017\)0442](#).

⁷ EUT L 217 af 12.8.2016, s. 53.

⁸ EUT L 22 af 27.1.2017, s. 65.

⁹ EUT L 228 af 2.9.2017, s. 19.

¹⁰ EUT L 17 af 23.1.2018, s 50.

¹¹ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2018\)0055](#).

¹² Vedtagne tekster, [P9_TA\(2019\)0058](#).

¹³ Vedtagne tekster, [P9_TA\(2019\)0101](#).

¹⁴ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2019\)0032](#).

¹⁵ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2018\)0204](#).

¹⁶ Vedtagne tekster, [P9_TA\(2020\)0014](#).

- der henviser til sin beslutning af 17. april 2020 om en EU-koordineret indsats til bekæmpelse af covid-19-pandemien og dens konsekvenser¹⁷,
- der henviser til sin beslutning af 25. oktober 2016 med henstillinger til Kommissionen om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder¹⁸,
- der henviser til sin beslutning af 13. februar 2019 om konstatering af tilbagegang med hensyn til kvinders rettigheder og ligestilling i EU¹⁹,
- der henviser til sin beslutning af 28. november 2019 om EU's tiltrædelse af Istanbulkonventionen og andre foranstaltninger til bekæmpelse af kønsbaseret vold²⁰,
- der henviser til sin lovgivningsmæssige beslutning af 4. april 2019 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet²¹,
- der henviser til sin lovgivningsmæssige beslutning af 17. april 2019 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for rettigheder og værdier²²,
- der henviser til de fire traktatbrudsprocedurer, som Kommissionen har indledt mod Polen i forbindelse med reformen af det polske retssystem, hvoraf de to første har ført til, at Domstolen²³ har fastslået overtrædelser af artikel 19, stk. 1, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union, der stadfæster princippet om effektiv retsbeskyttelse, mens de to andre procedurer endnu ikke er afsluttet,
- der henviser til de tre høringer af Polen, som Rådet for Almindelige Anliggender afholdt i 2018 inden for rammerne af proceduren i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU,
- der henviser til rapporten af 3. december 2018 efter Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggendes besøg i Warszawa fra den 19.-21. september 2018 og til høringerne om retsstatssituationen i Polen i dette udvalg den 20. november 2018 og den 23. april 2020,
- der henviser til årsrapporterne fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig,

¹⁷ Vedtagne tekster, [P9_TA\(2020\)0054](#).

¹⁸ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2016\)0409](#).

¹⁹ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2019\)0111](#).

²⁰ Vedtagne tekster, [P9_TA\(2019\)0080](#).

²¹ Vedtagne tekster, [P8_TA\(2019\)0349](#).

²² Vedtagne tekster, [P8_TA\(2019\)0407](#).

²³ Domstolens dom af 24. juni 2019, Kommissionen mod Polen, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531;
Domstolens dom af 5. november 2019, Kommissionen mod Polen, C-192/18, ECLI:EU:C:2019:924.

- der henviser til WHO's henstillinger om unges seksuelle og reproduktive sundhed og de dertilhørende rettigheder fra 2018,
 - der henviser til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 24. juli 2014, Al Nashiri mod Polen (begæring nr. 28761/11),
 - der henviser til forretningsordenens artikel 89 og artikel 105, stk. 5,
 - der henviser til udtalelsen fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling,
 - der henviser til interimbetænkningen fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A9-0138/2020),
- A. der henviser til, at Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, som fastsat i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, og som afspejlet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og nedfældet i internationale menneskerettighedstraktater;
- B. der henviser til, at anvendelsesområdet for artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union i modsætning til artikel 258 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ikke er begrænset til de områder, der er omfattet af traktaterne, som anført i Kommissionens meddelelse af 15. oktober 2003, og til, at Unionen derfor kan vurdere, om der er en klar fare for grov overtrædelse af de fælles værdier, der er omhandlet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, ikke kun i tilfælde af en overtrædelse på dette begrænsede område, men også i tilfælde af en overtrædelse på et område, der udelukkende reguleres ved national lovgivning;
- C. der henviser til, at en klar fare for, at en medlemsstat groft overtræder de værdier, der er nævnt i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, ikke kun vedrører den medlemsstat, hvor faren er til stede, men indvirker negativt på de øvrige medlemsstater, på den gensidige indbyrdes tillid mellem medlemsstaterne og på selve Unionens grundsubstans;
- D. der henviser til, at medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 49 i traktaten om Den Europæiske Union frit og frivilligt har forpligtet sig til de fælles værdier som omhandlet i artikel 2 heri;
1. erklærer, at Europa-Parlamentets bekymringer vedrører følgende spørgsmål:
- lovgivningssystemets og valgsystemets funktionsmåde
 - retsvæsenets uafhængighed og dommers rettigheder
 - beskyttelse af grundlæggende rettigheder;
2. gentager den holdning, som Parlamentet har fremsat i flere af sine beslutninger om situationen for retsstaten og demokratiet i Polen, og hvorefter de forhold og tendenser, der er nævnt i denne beslutning, udgør en systemisk trussel mod værdierne i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og udgør en klar fare for grov overtrædelse heraf;

3. udtrykker sin dybe bekymring over, at retsstatssituationen i Polen trods tre høringer med de polske myndigheder i Rådet, flere drøftelser i Europa-Parlamentets Udvalg om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender med de polske myndigheders tilstedeværelse, alarmerende rapporter fra FN, Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) og Europarådet samt fire traktatbrudsprocedurer indledt af Kommissionen ikke alene ikke er blevet håndteret, men er blevet alvorligt forværret siden iværksættelsen af artikel 7, stk. 1, i TEU; mener, at drøftelserne i Rådet inden for rammerne af proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU hverken har været regelmæssige eller strukturerede og hverken har taget fat på de væsentlige spørgsmål, der gav anledning til, at proceduren blev aktiveret, eller i tilstrækkelig grad har kortlagt den virkning, som den polske regerings foranstaltninger har på de værdier, der henvises til i artikel 2 i TEU;
4. bemærker, at Kommissionens begrundede forslag af 20. december 2017 i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU vedrørende retsstatsprincippet i Polen: forslag til Rådets afgørelse, hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet²⁴, har et begrænset anvendelsesområde, nemlig retsstatssituationen i Polen i snæver forstand som retsvæsenets uafhængighed; ser et presserende behov for at udvide anvendelsesområdet for det begrundede forslag ved at medtage klare risici for grove overtrædelser af andre grundlæggende værdier i Unionen, navnlig demokrati og respekt for menneskerettighederne;
5. er af den opfattelse, at den seneste udvikling i de igangværende høringer i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU endnu en gang understreger det presserende behov for en supplerende og forebyggende EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, som Parlamentet har foreslået i sin beslutning af 25. oktober 2016;
6. gentager sin holdning til forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet, herunder behovet for at beskytte støttemodtagernes rettigheder, og opfordrer Rådet og Kommissionen til hurtigst muligt at indlede interinstitutionelle forhandlinger;
7. gentager sin holdning med hensyn til budgetrammen for det nye program for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier under den flerårige finansielle ramme og opfordrer Rådet og Kommissionen til at sikre, at der ydes tilstrækkelig finansiering til nationale og lokale organisationer og civilsamfundsorganisationer for at styrke græsrodsstøtten til demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder i medlemsstaterne, herunder Polen;

Lovgivningssystemets og valgsystemets funktionsmåde i Polen

Det polske parlaments anvendelse af beføjelser til at foretage en revision af forfatningen

8. beklager, at det polske parlament tildrog sig beføjelser til at foretage en revision af forfatningen, som det ikke havde, da det som ordinær lovgivende forsamling vedtog

²⁴ COM(2017)0835.

loven af 22. december 2015 om ændring af loven om forfatningsdomstolen²⁵ og loven af 22. juli 2016 om forfatningsdomstolen²⁶, hvilket forfatningsdomstolen konstaterede i sine domme af 9. marts²⁷, 11. august²⁸ og 7. november 2016^{29,30};

9. beklager endvidere, at der er blevet vedtaget mange særligt følsomme lovgivningsmæssige retsakter af det polske parlament på et tidspunkt, hvor der ikke længere reelt kan garanteres en uafhængig forfatningsmæssig prøvelse af love, såsom loven af 30. december 2015 om ændring af tjenestemandsløven og visse andre love³¹, loven af 15. januar 2016 om ændring af politiløven og visse andre love³², loven af 28. januar 2016 om anklagemyndigheden³³ og loven af 28. januar 2016 – forordninger om gennemførelse af loven om anklagemyndigheden³⁴, loven af 18. marts 2016 om ændring af ombudsmandsløven og visse andre love³⁵, loven af 22. juni 2016 om det nationale medieråd³⁶, loven af 10. juni 2016 om terrorbekæmpelse³⁷ og flere andre love, der grundlæggende omorganiserer retssystemet³⁸;

Anvendelse af hasteprocedurer i lovgivningsarbejdet

10. beklager det polske parlaments hyppige brug af hasteprocedurer til vedtagelse af afgørende lovgivning, der omarbejder organisationen og funktionsmåden af retsvæsenet, uden en meningsfuld høring af de berørte parter, herunder medlemmer af retssamfundet³⁹;

Valglov og tilrettelæggelse af valg

11. noterer sig med bekymring, at OSCE konkluderede, at partiskhed i medierne og intolerant retorik i kampagnen til parlamentsvalget i oktober 2019 gav anledning til

²⁵ Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2015 poz. 2217).

²⁶ Ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. 2016 poz. 1157).

²⁷ Forfatningsdomstolens dom af 9. marts 2016, K 47/15.

²⁸ Forfatningsdomstolens dom af 11. august 2016, K 39/16.

²⁹ Forfatningsdomstolens dom af 7. november 2016, K 44/16.

³⁰ Jf. Venedigkommissionens udtalelse af 14. oktober 2016 om lov af 22. juli 2016 om forfatningsdomstolen, udtalelse nr. 860/2016, punkt 127; Kommissionens begrundede forslag af 20. december 2017, punkt 91 ff.

³¹ Ustawa z dnia 30 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 34).

³² Ustawa z dnia 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 147).

³³ Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 177).

³⁴ Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 178).

³⁵ Ustawa z dnia 18 marca 2016 r. o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016 poz. 677).

³⁶ Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych (Dz.U. 2016 poz. 929).

³⁷ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U. 2016 poz. 904).

³⁸ Jf. Kommissionens begrundede forslag af 20. december 2017, punkt 112-113.

³⁹ ENCJ, Warszawaerklæringen af 3. juni 2016.

betydelig bekymring⁴⁰, og at alle kandidater var i stand til at føre valgkamp frit, men højtstående statslige embedsmænd anvendte offentligt finansierede arrangementer til udbredelse af deres kampagnebudskaber; bemærker endvidere, at regeringspartiets dominans i de offentlige medier yderligere forstærkede dets fordele⁴¹;

12. er bekymret over, at det nye kammer for ekstraordinær kontrol og offentlige anliggender i Polens højesteret (herefter "det ekstraordinære kammer"), hvis fleste medlemmer er enkeltpersoner, der er udpeget af det nye nationale råd for retsvæsenet, og som risikerer ikke at blive betragtet som en uafhængig domstol i vurderingen fra Den Europæiske Unions Domstol (herefter "Domstolen) skal vurdere gyldigheden af valg og undersøge valgtvister; noterer sig, at dette giver anledning til alvorlig bekymring for så vidt angår magtens tredeling og det polske demokratis funktion, da det gør domstolsprøvelse af valgtvister særligt sårbare over for politisk påvirkning og kan skabe retsusikkerhed med hensyn til gyldigheden af en sådan prøvelse⁴²;
13. bemærker, at Venedigkommissionen i sin kodeks for god praksis i forbindelse med valgspørgsmål fra 2002⁴³ giver klare retningslinjer om afholdelse af almindelige valg under offentlige nødsituationer, herunder epidemier; bemærker endvidere, at selv om kodeksen giver mulighed for usædvanlige valgmetoder, kan enhver ændring med henblik på at indføre sådanne metoder kun anses for at være i overensstemmelse med europæisk bedste praksis, hvis princippet om fri valgret er garanteret; mener, at dette ikke er tilfældet med de ændringer af valggrammen for præsidentvalget, der skulle finde sted den 10. maj 2020, eftersom de kunne hindre et retfærdigt, hemmeligt og lige valg med fuld respekt for retten til privatlivets fred⁴⁴ og i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679⁴⁵; bemærker endvidere, at disse ændringer er i strid med den polske forfatningsdomstols retspraksis, som blev udviklet, da en prøvelse i forfatningsdomstolen stadig var effektiv, og som fastslog, at valgløven ikke måtte ændres seks måneder før et valg; bemærker med bekymring, at meddelelsen om at udsætte præsidentvalget kun kom fire dage før den planlagte dato;

Retsvæsenets og andre institutioners uafhængighed samt dommeres rettigheder i Polen

⁴⁰ OSCE/ODIHR's erklæring om foreløbige resultater og konklusioner efter den begrænsede valgobservationsmission af 14. oktober 2019.

⁴¹ OSCE/ODIHR's endelige rapport om den begrænsede valgobservation i forbindelse med parlamentsvalget den 13. oktober 2019, Warszawa, af 14. februar 2020.

⁴² Venedigkommissionen, udtalelse af 8.-9. december 2017, CDL-AD (2017)031, punkt 43; Kommissionens henstilling (EU) 2018/103 af 20. december 2017 vedrørende retsstatsprincippet i Polen som supplement til henstilling (EU) 2016/1374, (EU) 2017/146 og (EU) 2017/1520, punkt 25.

⁴³ Venedigkommissionen, CDL-AD (2002) 23, udtalelse nr. 190/2002, kodeks for god praksis i forbindelse med valgspørgsmål. Retningslinjer og forklarende rapport, af 30. oktober 2002; Jf. også Venedigkommissionen, CDL-PI (2020) 005rev-e, Report on Respect for Democracy Human Rights and Rule of Law in States of Emergency — Reflections, s. 23.

⁴⁴ Jf. også OSCE/ODIHR's udtalelse om udkast til retsakt om særlige regler for valget af præsident for Republikken Polen i 2020 (Senatets dokument nr. 99) af 27. april 2020.

⁴⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

Reform af retsvæsenet – generelle overvejelser

14. anerkender, at selv om opbygningen af retsvæsenet er en national kompetence, har Domstolen gentagne gange fastslået, at medlemsstaterne skal opfylde deres forpligtelser i henhold til EU-retten, når de udøver denne kompetence; gentager, at nationale dommere også er europæiske dommere, der anvender EU-retten, hvilket gør deres uafhængighed til et fælles anliggende for Unionen, herunder Domstolen, der skal håndhæve respekten for retsstatsprincippet som fastsat i artikel 19 i TEU og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (i det følgende benævnt "chartret") på EU-rettens anvendelsesområde; opfordrer de polske myndigheder til at fastholde og bevare de polske domstoles uafhængighed;

Forfatningsdomstolens sammensætning og funktionsmåde

15. minder om, at de love vedrørende forfatningsdomstolen, der blev vedtaget den 22. december 2015 og den 22. juli 2016, samt pakken med tre love, som blev vedtaget ved udgangen af 2016⁴⁶, i alvorlig grad undergravede forfatningsdomstolens uafhængighed og legitimitet, og at lovene af 22. december og 22. juli blev erklæret forfatningsstridige af forfatningsdomstolen henholdsvis den 9. marts 2016 og den 11. august 2016; minder om, at disse domme ikke blev offentliggjort på det pågældende tidspunkt eller gennemført af de polske myndigheder; beklager dybt, at polske loves overensstemmelse med forfatningen ikke længere har kunnet garanteres i Polen, siden ovennævnte lovgivningsmæssige ændringer trådte i kraft⁴⁷; opfordrer Kommissionen til at overveje at indlede en traktatbrudsprocedure i forbindelse med loven om forfatningsdomstolen, dens ulovlige sammensætning og dens rolle med hensyn til at hindre overholdelse af Domstolens præjudicielle afgørelse af 19. november 2019⁴⁸;

Pensionering og udnævnelse af samt disciplinærsystemer for højesteretsdommere

16. minder om, at ændringer i metoden for udnævnelse af kandidater til stillingen som førstepræsident for højesteret i 2017 (herefter "førstepræsident") reelt gjorde højesteretsdommernes deltagelse i udvælgelsesproceduren meningsløs; fordømmer det forhold, at loven af 20. december 2019 om ændring af loven om almindelige domstole, loven om højesteret og visse andre love⁴⁹ ("loven af 20. december 2019") tilmed yderligere reducerer dommernes deltagelse i processen med udvælgelse af førstepræsidenten for højesteret ved at indføre en stilling som fungerende førstepræsident for højesteret (herefter "fungerende førstepræsident"), der udpeges af

⁴⁶ Ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. 2016 poz. 2072); ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. 2016 poz. 2073); Ustawa z dnia 13 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz.U. 2016 poz. 2074).

⁴⁷ Venedigkommissionen, udtalelse af 14.-15. oktober 2016, punkt 128; FN, Menneskerettighedskomiteén, Afsluttende bemærkninger om den syvende periodiske rapport om Polen, af 31. oktober 2016, punkt 7-8; Kommissionens henstilling (EU) 2017/1520.

⁴⁸ Domstolens dom af 5. november 2019 A.K. m.fl. mod Sąd Najwyższy, C-585/18, C-624/18 og C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982.

⁴⁹ Ustawa z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 190).

præsidenten for Republikken Polen, og ved at reducere det beslutningsdygtige flertal i den tredje runde til blot 32 ud af 125 dommere, hvorved magtfordelingen mellem præsidenten for Republikken Polen og retsvæsenet, der er fastsat i artikel 183, stk. 3, i den polske forfatning, reelt opgives⁵⁰;

17. bemærker med bekymring de uregelmæssigheder, som omgiver udpegelsen af den fungerende førstepræsident og dennes videre handlinger; er dybt bekymret over, at processen med at vælge kandidater til posten som førstepræsident ikke var i overensstemmelse med artikel 183 i den polske forfatning eller højesterets forretningsorden og tilsidesatte grundlæggende standarder for forhandlinger blandt medlemmerne af generalforsamlingen af dommere ved højesteret (i det følgende benævnt "generalforsamlingen"); bemærker med beklagelse, at tvivl om gyldigheden af valgprocessen i generalforsamlingen og de fungerende førstepræsidenters upartiskhed og uafhængighed under valgprocessen yderligere kan undergrave magtens tredeling og legitimiteten af den nye førstepræsident for højesteret, som blev udpeget af præsidenten for Republikken Polen den 25. maj 2020, og dermed kan sætte spørgsmålstegn ved højesterets uafhængighed: minder om, at Præsidenten for Republikken Polen på samme måde overtrådte lovgivningen, da han udnævnte præsidenten for forfatningsdomstolen;
18. deler Kommissions bekymring over, at præsidenten for Republikken Polen (og i nogle tilfælde justitsministeren) kan øve indflydelse på disciplinærsager mod højesteretsdommere ved at udpege en disciplinærembedsmand til at behandle sagen, hvilket udelukker disciplinærembedsmanden ved højesteret fra verserende sager, og at denne beføjelse vækker bekymring hvad angår princippet om magtens tredeling og kan påvirke retsvæsenets uafhængighed⁵¹;
19. minder om, at Domstolen i sin dom af 24. juni 2019 fastslog⁵², at en nedsættelse af pensionsalderen for siddende dommere ved højesteret er i strid med EU-retten og tilsidesætter princippet om dommeres uafsættelighed og dermed retsvæsenets uafhængighed, efter at den tidligere havde imødekommet Kommissionens begæring om foreløbige forholdsregler i sagen ved kendelse af 17. december 2018⁵³; bemærker, at de polske myndigheder vedtog loven af 21. november 2018 om ændring af loven om højesteret⁵⁴ for at overholde Domstolens kendelse, hvilket er hidtil er det eneste eksempel, hvor Polen har tilbagerullet ændringer til den lovramme, der regulerer retsvæsenet, i forbindelse med en afgørelse fra Domstolen;

Højesterets disciplinærkammers og ekstraordinære kammers sammensætning og funktionsmåde

⁵⁰ Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, CDL-PI(2020)002, punkt 51-55.

⁵¹ Jf. Kommissionens begrundede forslag af 20. december 2017, COM(2017)0835, punkt 133. Jf. også OSCE-ODIHR, udtalelse om visse bestemmelser i lovforslaget vedrørende højesteret i Polen. (pr. 26. september 2017), af 13. november 2017, s. 33.

⁵² Domstolens dom af 24. juni 2019, Kommissionen mod Polen, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531.

⁵³ Domstolens dom af 17. december 2018, Kommissionen mod Polen, C-619/18 R, ECLI:EU:C:2018:1021.

⁵⁴ Ustawa z dnia 21 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2018 poz. 2507).

20. minder om, at der i 2018 blev oprettet to nye kamre inden for højesteret, nemlig disciplinærkammeret og det ekstraordinære kammer, der var bemanded med nyudnævnte dommere, som blev valgt af det nye nationale råd for retsvæsenet og fik tillagt særlige beføjelser – herunder det ekstraordinære kammers beføjelser til at omstøde endelige domme afsagt af lavere domstole eller af højesteret selv i form af en ekstraordinær gennemgang og disciplinærkammerets beføjelse til at disciplinere andre dommere i højesteret og almindelige domstole, hvilket de facto har skabt en "højesteret i højesteret"⁵⁵;
21. minder om, at Domstolen i sin dom af 19. november 2019⁵⁶, der var et svar på en anmodning om præjudiciel afgørelse fra højesteret (kammeret for arbejdsmarked og socialforsikring, herefter "det arbejdsretlige kammer") vedrørende disciplinærkammeret ved højesteret fastslog, at nationale domstole har pligt til at undlade at anvende de bestemmelser i den nationale lov, som forbeholder et organ, der ikke opfylder kravene om uafhængighed og upartiskhed, retten til at behandle en sag, hvor EU-retten kan finde anvendelse;
22. noterer sig, at den forelæggende højesteret (det arbejdsretlige kammer) efterfølgende konkluderede i sin dom af 5. december 2019⁵⁷, at disciplinærkammeret ikke opfylder kravene til en uafhængig og upartisk domstol i henhold til polsk ret og EU-retten, og at højesteret (de civile retlige, strafferetlige og arbejdsretlige kamre) den 23. januar 2020 vedtog en afgørelse⁵⁸, der gentog, at disciplinærkammeret ikke er en domstol på grund af dens manglende uafhængighed, og at dets domme derfor ikke kan betragtes som domme afsagt af en behørigt udpeget domstol; bemærker med stor bekymring, at de polske myndigheder har erklæret, at disse afgørelser ikke har nogen juridisk betydning, når det drejer sig om den fortsatte funktion af disciplinærkammeret og det nationale råd for retsvæsenet, og at forfatningsdomstolen erklærede højesterets afgørelse forfatningsstridig den 20. april 2020⁵⁹, hvorved der blev skabt en farlig juridisk dualitet i Polen, og EU-rettens forrang, navnlig artikel 19, stk. 1, i TEU som fortolket af Domstolen, åbenlyst blev tilsidesat, idet den hindrer effektiviteten og anvendelsen af Domstolens afgørelse af 19. november 2019⁶⁰ fra de polske domstoles side⁶¹;

⁵⁵ OSCE-ODIHR's udtalelse af 13. november 2017, s. 7-20; Venedigkommissionen, udtalelse af 8.-9. december 2017, punkt 43; Kommissionens henstilling (EU) 2018/103 af 20. december 2017 vedrørende retsstatsprincippet i Polen, der supplerer Kommissionens henstilling (EU) 2016/1374 og (EU) 2017/1520 (EUT L 17 af 2.9.2017, s. 50), punkt 25; GRECO, Addendum til fjerde rapport om evaluering af Polen (artikel 34) af 18.-22. juni 2018, punkt 31; Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 8.

⁵⁶ Domstolens dom af 5. november 2019, A.K. m.fl. mod Sąd Najwyższy, C-585/18, C-624/18 og C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982.

⁵⁷ Højesterets dom af 5. december 2019, III PO 7/19.

⁵⁸ Afgørelse af 23. januar 2020 fra de fælles civile retlige, strafferetlige og arbejdsretlige afdelinger i højesteret BSA I-4110-1/2020.

⁵⁹ Forfatningsdomstolens dom af 20. april 2020, U 2/20.

⁶⁰ Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 38.

⁶¹ Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 38.

23. noterer sig EU-Domstolens kendelse af 8. april 2020⁶², som pålægger Polen straks at suspendere anvendelsen af de nationale bestemmelser om de beføjelser, der er tillagt disciplinærkammeret, og opfordrer de polske myndigheder til hurtigt at gennemføre kendelsen; opfordrer de polske myndigheder til fuldt ud at efterkomme kendelsen og opfordrer Kommissionen til at fremsætte en yderligere anmodning om betaling af en bøde i tilfælde af vedvarende manglende overholdelse; opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at indlede en traktatbrudsprocedure vedrørende de nationale bestemmelser om det ekstraordinære kammers beføjelser, eftersom dets sammensætning lider under de samme mangler som disciplinærkammerets;

Det nye nationale råd for retsvæsenets sammensætning og funktionsmåde

24. minder om, at det er op til medlemsstaterne at beslutte, om de vil oprette et råd for retsvæsenet, men at dets uafhængighed i så fald skal sikres i overensstemmelse med europæiske standarder og medlemsstatens forfatning; minder om, at som følge af reformen af det nationale råd for retsvæsenet, som er det organ, der har ansvaret for at sikre domstolenes og dommernes uafhængighed i overensstemmelse med artikel 186, stk. 1, i den polske forfatning, gennem loven af 8. december 2017 om ændring af loven om det nationale råd for retsvæsenet og visse andre love⁶³, har retssamfundet i Polen mistet beføjelsen til at delegere repræsentanter til det nationale råd for retsvæsenet og dermed øve indflydelse på ansættelse og forfremmelse af dommere; minder om, at før reformen var 15 ud af 25 medlemmer af det nationale råd for retsvæsenet dommere, der var valgt af deres ligestillede, men at disse dommere efter 2017-reformen nu vælges af det polske parlament; beklager dybt, at denne foranstaltning sammen med den for førtidig afslutning i begyndelsen af 2018 af mandatene for alle medlemmer, der var udnævnt i henhold til de gamle regler, førte til en vidtrækkende politisering af det nationale råd for retsvæsenet⁶⁴;
25. minder om, at højesteret (det arbejdsretlige kammer), som gennemfører de krav, der er fastsat i Domstolens dom af 19. november 2019, i sin dom af 5. december 2019 og i sine afgørelser af 15. og 23. januar 2020⁶⁵ fastslog, at den afgørende rolle, som det nye nationale råd for retsvæsenet spiller i udvælgelsen af dommere til det nyoprettede disciplinærkammer, undergraver sidstnævntes uafhængighed og upartiskhed⁶⁶; er

⁶² Domstolens kendelse af 8. april 2020, Kommissionen mod Polen, C-791/19 R, ECLI:EU:C:2020:277.

⁶³ Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 3).

⁶⁴ Europarådets rådgivende dommerkomité, Præsidiets udtalelser af 7. april 2017 og 12. oktober 2017; OSCE/ODIHR, Endelig udtalelse om udkast til ændringer af loven om det nationale råd for retsvæsenet, af 5. maj 2017. Venedigkommissionen, udtalelse af 8.-9. december 2017, punkt 5-7; GRECO, Ad hoc-rapport om Polen (artikel 34) af 19.-23. marts 2018 og addendum af 18.-22. juni 2018; Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 42 og 61.

⁶⁵ Højesterets afgørelse af 15. januar 2020, III PO 8/18. Højesterets afgørelse af 15. januar 2020, III PO 9/18.

⁶⁶ Om dette emne, se også følgende verserende sager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol: Reczkowicz og to andre mod Polen (begæring nr. 43447/19, 49868/19 og 57511/19), Grzęda mod Polen (nr. 43572/18), Xero Flor w Polsce sp. z o.o. mod Polen (nr.4907/18), Broda mod Polen og

bekymret over den retlige status for de dommere, som udpeges eller forfremmes af det nationale råd for retsvæsenet i dets nuværende sammensætning, og over den indvirkning, deres deltagelse i afgørelser kan have på sagers gyldighed og lovlighed;

26. minder om, at Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer den 17. september 2018 suspendede det nye nationale råd for retsvæsenet, fordi det ikke længere opfyldte kravene om at være uafhængig af den udøvende og lovgivende magt og indledte udvisningsproceduren i april 2020⁶⁷;
27. opfordrer Kommissionen til at indlede en traktatbrudsprocedure vedrørende loven af 12. maj 2011 om det nationale råd for retsvæsenet⁶⁸ som ændret den 8. december 2017 og anmode Domstolen om at suspendere aktiviteterne under det nye nationale råd for retsvæsenet ved hjælp af foreløbige forholdsregler;

Reglerne for organiseringen af de almindelige domstole og udnævnelse af retspræsidenter og pensionsordninger for dommere ved de almindelige domstole

28. beklager, at justitsministeren, der i det polske system også er statsadvokat, fik beføjelse til at udnævne og afskedige retspræsidenter ved de lavere domstole efter eget skøn i en overgangsperiode på seks måneder, og at justitsministeren i 2017-2018 udskiftede over 150 retspræsidenter og -vicepræsidenter; bemærker, at justitsministeren efter udløbet af denne periode har beholdt retten til at fjerne retspræsidenter, og at der stort set ikke er foretaget nogen effektiv kontrol af denne beføjelse; bemærker endvidere, at justitsministeren også har fået andre "disciplinære" beføjelser over for retspræsidenter og præsidenter for højere domstole, som for deres del nu har store administrative beføjelser over for præsidenterne ved de lavere domstole⁶⁹; beklager dette store tilbageslag for retsstaten og retsvæsenets uafhængighed i Polen⁷⁰;
29. beklager, at loven af 20. december 2019, der trådte i kraft den 14. februar 2020, har ændret sammensætningen af dommerforsamlingerne og flyttet nogle af disse retsligt selvforvaltende organers beføjelser til de kollegier af retspræsidenter, der er udpeget af justitsministeren⁷¹;
30. minder om, at Domstolen i sin dom af 5. november 2019⁷² fandt, at bestemmelserne i loven af 12. juli 2017 om ændring af loven om de almindelige domstoles organisation og visse andre love⁷³, hvorefter pensionsalderen for dommere ved de almindelige domstole blev nedsat, samtidig med at justitsministeren fik beføjelse til at træffe

Bojara mod Polen (nr. 26691/18 og 27367/18), Żurek mod Polen (nr. 39650/18) og Sobczyńska m.fl. mod Polen (nr. 62765/14, 62769/14, 62772/14 og 11708/18).

⁶⁷ ENCJ, skrivelse af 21. februar 2020 fra ENCJ's bestyrelse. Jf. også skrivelse af 4. maj 2020 fra den europæiske dommersammenslutning til støtte for ENCJ.

⁶⁸ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2011 nr 126 poz. 714).

⁶⁹ Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 45.

⁷⁰ Jf. også Europarådet, Europarådets rådgivende dommerkomité's præsidium (CCJE-BU), CCJE-BU(2018)6REV, af 18. juni 2018.

⁷¹ Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 46-50.

⁷² Domstolens dom af 5. november 2019, Kommissionen mod Polen, C-192/18, ECLI:EU:C:2019:924.

⁷³ Ustawa z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017 poz. 1452).

afgørelse om at forlænge dommernes aktive embedsperiode, og hvorefter der blev fastsat forskellig pensionsalder afhængig af dommernes køn, var i strid med EU-retten;

Dommeres rettigheder og uafhængighed, herunder det nye disciplinærsystem for dommere

31. fordømmer de nye bestemmelser, der indfører yderligere disciplinære forsømmelser og sanktioner over for dommere og retspræsidenter, da de udgør en alvorlig risiko for retsvæsenets uafhængighed⁷⁴; fordømmer de nye bestemmelser, der forbyder dommere at udøve enhver form for politisk aktivitet, forpligter dem til at offentliggøre deres foreningsmedlemskaber og i betydelig grad begrænser handlerummet for retsligt selvforvaltende organer, som går ud over principperne om retssikkerhed, nødvendighed og proportionalitet ved at begrænse dommernes ytringsfrihed⁷⁵;
32. er dybt bekymret over de disciplinærsager, der er indledt mod dommere og anklagere i Polen i forbindelse med deres retlige afgørelser truffet i overensstemmelse med EU-retten eller offentlige erklæringer til forsvar for retsvæsenets uafhængighed og retsstatsprincippet i Polen; fordømmer smædekampagnen mod polske dommere og inddragelsen af embedsmænd deri; opfordrer de polske myndigheder til at afstå fra misbruget af disciplinærsager og fra andre aktiviteter, der undergraver retsvæsenets myndighed;
33. opfordrer de polske myndigheder til at fjerne de nye bestemmelser (om disciplinære forsømmelser og andet), der hindrer domstolene i at undersøge spørgsmål om andre dommeres uafhængighed og upartiskhed i forhold til EU-retten og den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK) og dermed forhindrer dommerne i at udøve deres forpligtelser i henhold til EU-retten til at se bort fra nationale bestemmelser, der er i strid med EU-retten;⁷⁶
34. glæder sig over, at Kommissionen har indledt en traktatbrudsprocedure i forbindelse med ovennævnte nye bestemmelser; opfordrer Kommissionen til at anmode Domstolen om at anvende den fremskyndede procedure og tillade midlertidige foranstaltninger, når det drejer sig om henvisning af sagen til EU-Domstolen;

Statsadvokatens status og anklagemyndighedens opbygning

35. fordømmer sammenlægningen af justitsministeren og statsadvokaturen, statsadvokatens øgede beføjelser i forhold til anklagemyndigheden, justitsministerens øgede beføjelser i forhold til retsvæsenet (loven af 27. juli 2001 om organiseringen af de almindelige domstole⁷⁷, som ændret) og den svage kontrol af disse beføjelser (det nationale råd af

⁷⁴ OSCE/ODIHR, foreløbig hasteudtalelse om lovforslaget om ændring af loven om de almindelige domstoles organisation, loven om højesteret og visse andre polske love (pr. 20. december 2019), af 14. januar 2020, s. 23-26; Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 44-45.

⁷⁵ OSCE-ODIHR, foreløbig hasteudtalelse, af 14. januar 2020, s. 18-21; Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 24-30.

⁷⁶ OSCE-ODIHR, foreløbig hasteudtalelse, af 14. januar 2020, s. 13-17; Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 31-43.

⁷⁷ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2001 nr 98 poz. 1070).

offentlige anklagere), hvilket resulterer i en akkumulering af for mange beføjelser hos en enkelt person og har direkte negative konsekvenser for retsforfølgelsessystemets uafhængighed af den politiske sfære som fastslået af Venedigkommissionen⁷⁸;

36. minder om, at Domstolen i sin dom af 5. november 2019 fandt, at en nedsættelse af pensionsalderen for offentlige anklagere var i strid med EU-retten, da den fastsatte en forskellig pensionsalder for mandlige og kvindelige offentlige anklagere i Polen;

Overordnet vurdering af retsstatssituationen i Polen

37. er enig med Kommissionen, Europarådets Parlamentariske Forsamling, Sammenslutningen af Stater mod Korruption og FN's særlige rapportør om dommeres og advokaters uafhængighed i, at ovennævnte særskilte ændringer af den retlige ramme for retssystemet, i betragtning af deres samspil og samlede indvirkning, udgør en alvorlig, vedvarende og systemisk overtrædelse af retsstatsprincippet, der gør det muligt for den lovgivende og udøvende magt at gribe ind i hele retsvæsenets struktur og resultater på en måde, der er uforenelig med principperne om magtens tredeling og retsstatsprincippet og derved i betydelig grad svækker retsvæsenets uafhængighed i Polen⁷⁹; fordømmer den destabiliserende indvirkning på den polske retsorden, som de polske myndigheders foranstaltninger og aftaler har haft siden 2016;

Beskyttelse af grundlæggende rettigheder i Polen

Den polske menneskerettighedskommissær

38. er bekymret over politiske angreb på uafhængigheden af menneskerettighedskommissærens kontor⁸⁰; understreger, at menneskerettighedskommissæren har været offentligt kritisk, inden for hans ansvarsområde, over for forskellige foranstaltninger truffet af den nuværende regering ; minder om, at statuten for menneskerettighedskommissæren er nedfældet i den polske forfatning, og at mandatet for den nuværende menneskerettighedskommissær udløber i slutningen af september 2020;

Retten til en retfærdig rettergang

⁷⁸ Venedigkommissionens udtalelse af 8.-9. december 2017 om loven om statsadvokaturen, som ændret, CDL-AD (2017) 028, punkt 115, CDL-AD(2017)028, punkt 115.

⁷⁹ Kommissionens henstilling (EU) 2018/103; FN's særlige rapportør om dommeres og advokaters uafhængighed, erklæring af 25. juni 2018; Europa-Kommissionen, det europæiske semester 2020: Landerapport om Polen, af 27. februar 2019, SWD(2019)01020, s. 42; formændene for Det Europæiske Netværk af Domstolsadministrationer, Det Europæiske Netværk af Formændene for de Øverste Domstole og den europæiske dommersammenslutning, skrivelse af 20. september 2019; GRECO, Opfølgning af addendum til fjerde rapport om evaluering (artikel 34) – Polen, af 6. december 2019, punkt 65; PACE, resolution 2316 (2020) af 28. januar 2020 om de demokratiske institutioners funktion i Polen, punkt 4.

⁸⁰ Jf. også Europarådets menneskerettighedskommissærs skrivelse til Polens premierminister af 19. januar 2018; Fælles erklæring til støtte for den polske menneskerettighedskommissær, undertegnet af ENNHRI, Equinet, GANHRI, IOI, OHCHR Europe, juni 2019.

39. er bekymret over rapporter om uberettigede forsinkelser i retssager, vanskeligheder med at få adgang til juridisk bistand under arrestation og tilfælde af manglende respekt for fortroligheden af kommunikation mellem advokater og klienter⁸¹; anmoder Kommissionen om at overvåge situationen for advokater i Polen nøje; minder om alle borgeres ret til at blive rådgivet, forsvaret og repræsenteret af en uafhængig advokat i henhold til artikel 47 og 48 i chartret;
40. er bekymret over, at det siden ikrafttrædelsen den 14. februar 2020 af loven af 20. december kun er det ekstraordinære kammer, hvis uafhængighed og upartiskhed der i sig selv sættes spørgsmålstegn ved, der kan afgøre, om en dommer eller domstol er uafhængig og upartisk, og at borgerne dermed fratages et vigtigt element af domstolsprøvelse ved alle andre instanser⁸²; minder om, at ifølge Domstolens retspraksis forpligter retten til en retfærdig rettergang enhver domstol til af egen drift at efterprøve, om den opfylder kriterierne om uafhængighed og upartiskhed⁸³;

Retten til information og ytringsfrihed, herunder mediefrihed og -pluralisme

41. gentager, at mediefrihed og -pluralisme er uadskillelig fra demokratiet og retsstatsprincippet, og at retten til at informere og retten til at blive informeret er en del af de grundlæggende demokratiske værdier, som Unionen bygger på; minder om, at Parlamentet i sin beslutning af 16. januar 2020 opfordrede Rådet til, at høringer i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU også behandler nye udviklinger inden for ytringsfrihed, herunder mediefrihed;
42. minder om, at Parlamentet i sin beslutning af 14. september 2016 gav udtryk for sin bekymring over allerede vedtagne og nyligt foreslåede ændringer af den polske medielov; gentager sin opfordring til Kommissionen om at foretage en vurdering af den vedtagne lovgivning for så vidt angår dens forenelighed med EU-retten, navnlig artikel 11 i chartret og EU's lovgivning om offentlige medier;
43. udtrykker alvorlig bekymring over de tiltag, som de polske myndigheder har gennemført i de seneste år i forhold til det offentlige radio- og TV-selskab, herunder en omstilling af det offentlige radio- og TV-selskab til et regeringsvenligt radio- og TV-selskab, hvilket hindrer offentlige medier og deres styrende organer i at udtrykke uafhængige eller afvigende røster, og udøvelse af kontrol med radio- og TV-indholdet⁸⁴; minder om, at artikel 54 i den polske forfatning garanterer ytringsfrihed og forbyder censur;
44. er dybt bekymret over nogle politikeres overdrevne brug af injuriersager mod journalister, herunder ved at pålægge bødestraf og fratage journalister retten til at udøve deres erhverv; frygter, at dette kan have en afdæmpende virkning på erhvervet og

⁸¹ FN's Menneskerettighedskomité, Afsluttende bemærkninger om den syvende periodiske rapport om Polen, af 23. november 2016, punkt 33;

⁸² Venedigkommissionen og Europarådets DGI, fælles hasteerklæring af 16. januar 2020, punkt 59.

⁸³ Domstolens dom af 26. marts 2020, Simpson mod Rådet og HG mod Kommissionen, de forenede sager C-542/18 RX-II og C-543/18 RX-II, ECLI:EU:C:2020:232, præmis 57.

⁸⁴ Se også det internationale pressefrihedsindeks, ifølge hvilket Polen siden 2015 er faldet fra 18. til 62. plads.

påvirke journalisters og mediers uafhængighed⁸⁵; opfordrer de polske myndigheder til at sikre adgang til passende retsmidler for journalister og deres familier, som bliver genstand for sagsanlæg med henblik på at bringe uafhængige medier til tavshed eller intimidere dem; opfordrer de polske myndigheder til fuldt ud at gennemføre Europarådets anbefaling af 13. april 2016 om beskyttelse af journalistik og sikkerheden for journalister og andre medieaktører⁸⁶; beklager, at Kommissionen hidtil ikke har fremlagt lovgivning til bekæmpelse af SLAPP (strategiske retssager mod offentligt engagement), som også ville beskytte polske journalister og medier mod besværlige retssager;

45. er bekymret over rapporterede tilfælde af tilbageholdelse af journalister, der gør deres arbejde, når de rapporterer om protester mod nedlukning under covid-19-epidemien⁸⁷;

Akademisk frihed

46. udtrykker bekymring over brugen af og truslen om injuriersager mod akademikere; opfordrer de polske myndigheder til at respektere ytringsfriheden og den akademiske frihed i henhold til internationale standarder⁸⁸;
47. opfordrer det polske parlament til at ophæve kapitel 6c i loven af 18. december 1998 om Institutet for National Erindring – udvalget for retsforfølgning af forbrydelser mod den polske nation⁸⁹, som bringer ytringsfriheden og den uafhængige forskning i fare ved at gøre det til en lovovertrædelse, der kan indbringes for en civilretlig domstol, at skade Polens og dets befolknings omdømme, f.eks. ved at beskyldte Polen og polakkerne for meddelagtighed i holocaust⁹⁰;

Forsamlingsfrihed

48. gentager sin opfordring til den polske regering om at respektere forsamlingsfriheden ved at fjerne de bestemmelser, der prioriterer regeringsgodkendte "regelmæssige/tilbagevendende forsamlinger"⁹¹, fra den gældende lov af 24. juli 2015 om offentlige forsamlinger⁹², som ændret den 13. december 2016;⁹³ opfordrer indtrængende de polske myndigheder til at afstå fra at anvende strafferetlige sanktioner

⁸⁵ Europarådets platform til fremme af beskyttelse af journalistik og beskyttelse af journalisters sikkerhed, årsrapport for 2020, marts 2020, s. 42.

⁸⁶ Europarådet, anbefaling CM/Rec (2016)4 af 13. april 2016 fra Ministerkomitéen til medlemsstaterne om beskyttelse af journalistik og sikkerheden for journalister og andre medieaktører.

⁸⁷ Det Internationale Presseinstitut (IPI), Tracker on Press Freedom Violations Linked to COVID-19 Coverage, <https://ipi.media/covid19-media-freedom-monitoring/>.

⁸⁸ Europarådet, Organisationen af Amerikanske Stater m.fl., erklæring fra det globale forum for akademisk frihed, institutionel anatomi, og fremtiden for akademisk frihed, af 21. juni 2019.

⁸⁹ Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucji Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. 1998 nr 155 poz. 1016).

⁹⁰ Jf. også erklæringen af 28. juni 2018 fra OSCE's repræsentant for frie medier.

⁹¹ Jf. også meddelelsen af 23. april 2018, hvori FN's eksperter opfordrer Polen til at sikre fuld og fri deltagelse i klimaforhandlingerne.

⁹² Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2015 poz. 1485).

⁹³ Ustawa z dnia 13 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. 2017 poz. 579).

over for personer, der deltager i fredelige forsamlinger eller moddemonstrationer, og til at frafalde straffesagerne mod fredelige demonstranter; opfordrer endvidere indtrængende de polske myndigheder til at sikre tilstrækkelig beskyttelse af fredelige forsamlinger og retsforfølge dem, som angriber personer, der deltager i fredelige forsamlinger, med vold;

49. er bekymret over det meget restriktive forbud mod offentlige forsamlinger⁹⁴, der var i kraft under covid-19-pandemien uden indførelse af en tilstand af naturkatastrofe som fastsat i artikel 232 i den polske forfatning, og fastholder, at der er behov for at anvende proportionalitetsprincippet, når retten til forsamlinger begrænses;

Foreningsfrihed

50. opfordrer de polske myndigheder til at ændre loven af 15. september 2017 om Det Nationale Institut for Frihed – Center for udvikling af civilsamfundet^{95,96} med henblik på at sikre adgang til statslig finansiering af kritiske civilsamfundsgrupper på lokalt, regionalt og nationalt plan og en retfærdig, upartisk og gennemsigtig fordeling af offentlige midler til civilsamfundet, der sikrer pluralistisk repræsentation⁹⁷; gentager sin opfordring til, at de berørte organisationer skal have adgang til tilstrækkelig finansiering gennem forskellige finansieringsinstrumenter såsom indsatsområdet EU's værdier inden for rammerne af programmet for borgere, lighed, rettigheder og værdier og EU-pilotprojekter; er dybt bekymret over, at polske medlemmer af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udsættes for politisk pres for de foranstaltninger, de træffer inden for rammerne af deres mandat⁹⁸;

Beskyttelse af privatlivets fred og databeskyttelse

51. gentager konklusionen fra sin beslutning af 14. september 2016 om, at de retssikkerhedsgarantier og materielle betingelser, der er fastsat i loven af 10. juni 2016 om terrorbekæmpelse og loven af 6. april 1990 om politiet⁹⁹ som ændret, for så vidt angår brugen af hemmelig overvågning ikke er tilstrækkelige til at forhindre overdreven brug heraf eller uberettiget krænkelse af personers privatliv og databeskyttelse, herunder oppositions- og civilsamfundslederens¹⁰⁰; gentager sin opfordring til Kommissionen om at foretage en vurdering af denne lovgivning for så vidt angår dens forenelighed med

⁹⁴ Den polske menneskerettighedskommissær, skrivelse til indenrigs- og forvaltningsministeriet, af 6. maj 2020.

⁹⁵ Ustawa z dnia 15 września 2017 r. o Narodowym Instytucie Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Dz.U. 2017 poz. 1909).

⁹⁶ OSCE/ODIHR, udtalelse om Polens udkast til lov om Det Nationale Institut for Frihed - Center for civilsamfundsudvikling, Warszawa, af 22. august 2017.

⁹⁷ EØSU, rapport om grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet: nationale udviklinger set ud fra et civilsamfundsperspektiv 2018-2019, juni 2020, s. 41-42.

⁹⁸ EØSU's pressemeddelelse "Alarmerende pres på civilsamfundet: Polsk medlem af EØSU bliver et mål for regeringens hævn, og NGO'er har ikke længere mulighed for at vælge deres egne kandidater", af 23. juni 2020.

⁹⁹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179).

¹⁰⁰ FN's Menneskerettighedskomiteé, Afsluttende bemærkninger om den syvende periodiske rapport om Polen, af 23. november 2016, punkt 39-40. Jf. også den meddelelse, hvori FN's eksperter opfordrer Polen til at sikre fuld og fri deltagelse i klimaforhandlingerne.

EU-retten og opfordrer indtrængende de polske myndigheder til fuldt ud at respektere alle borgeres privatliv;

52. er dybt bekymret over, at det polske ministerium for digitale anliggender den 22. april 2020 videregav personoplysninger fra det universelle elektroniske system til registrering af befolkningen (i det følgende benævnt "PESEL-registret") til operatøren af postvæsenet med det formål at lette organiseringen af præsidentvalget den 10. maj 2020 via brevafstemning uden et egentligt retsgrundlag herfor, eftersom det polske parlament først vedtog en lov, der tillod et rent postvalg, den 7. maj 2020; bemærker endvidere, at PESEL-registret ikke er identisk med valglisten og også omfatter personoplysninger om borgere i andre EU-medlemsstater, hvilket betyder, at ovennævnte videregivelse kan udgøre en potentiel overtrædelse af forordning (EU) 2016/679; minder om, at Det Europæiske Databeskyttelsesråd anførte, at offentlige myndigheder kan videregive oplysninger om enkeltpersoner på valglisterne, men kun hvis dette er specifikt godkendt af national lovgivning¹⁰¹; bemærker, at den polske menneskerettighedskommissær indgav en klage til den regionale forvaltningsdomstol i Warszawa på grundlag af en mulig overtrædelse af artikel 7 og 51 i den polske forfatning begået af det polske ministerium for digitale anliggender;

Bredtfavnende seksualundervisning

53. gentager den dybe bekymring, som Parlamentet gav udtryk for i sin beslutning af 14. november 2019, og som også blev delt af Europarådets menneskerettighedskommissær¹⁰², over udkastet til en lov om ændring af artikel 200b i den polske straffelov, der blev forelagt for det polske parlament af "Stop pædofili"-initiativet, for så vidt angår de yderst vage, brede og uforholdsmæssige bestemmelser, som de facto har til formål at kriminalisere formidling af seksualundervisning til mindreårige, og hvis omfang potentielt truer alle personer, navnlig forældre, lærere og seksualundervisere, med op til tre års fængsel for undervisning i menneskelig seksualitet, sundhed og intime forhold;
54. understreger, at alderssvarende og evidensbaseret bredtfavnende undervisning i seksualitet og forhold er nøglen til at opbygge unges færdigheder til at danne sunde, lige, nærende og sikre forhold uden forskelsbehandling, tvang og vold; mener, at bredtfavnende seksualundervisning også har en positiv indvirkning på resultaterne af ligestilling mellem kønnene, herunder omdannelse af skadelige kønsnormer og holdninger til kønsbaseret vold, og dermed bidrager til at forhindre vold og seksuel tvang i parforhold, homofobi og transfobi, bryde tavsheden omkring seksuel vold, seksuel udnyttelse eller misbrug og til at give unge styrken til at søge hjælp; opfordrer det polske parlament til ikke at vedtage det foreslåede udkast til lov om ændring af artikel 200b i den polske straffelov og opfordrer kraftigt de polske myndigheder til at sikre adgang til videnskabeligt nøjagtig og bredtfavnende seksualundervisning for alle skolebørn i overensstemmelse med internationale standarder, og at dem, som leverer en sådan uddannelse og information, støttes deri på en faktuel og objektiv måde;

¹⁰¹ Det Europæiske Databeskyttelsesråd, skrivelse af 5. maj 2020 om videregivelse af oplysninger om præsidentvalget i Polen.

¹⁰² Europarådets menneskerettighedskommissær, erklæring af 14. april 2020.

Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder

55. minder om, at kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder i henhold til chartret, EMRK og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis er knyttet til flere menneskerettigheder, herunder retten til liv og værdighed, frihed fra umenneskelig og nedværdigende behandling, retten til adgang til sundhedspleje, retten til privatliv, retten til uddannelse og forbuddet mod forskelsbehandling, som også afspejler sig i den polske forfatning; minder om, at Parlamentet i sin beslutning af 15. november 2017 kraftigt kritiserede ethvert lovforslag, der ville forbyde abort i tilfælde, hvor der er alvorlige eller fatale misdannelser af fostret, og dermed reelt forbyde muligheden for pleje i forbindelse med abort i Polen, da de fleste aborter udføres på dette grundlag¹⁰³, og samtidig understregede, at universel adgang til sundhedspleje, herunder seksuel og reproduktiv sundhedspleje og de dertil knyttede rettigheder, er en grundlæggende menneskerettighed¹⁰⁴; beklager de foreslåede ændringer¹⁰⁵ af loven af 5. december 1996 om lægers og tandlægers professioner¹⁰⁶, i henhold til hvilke læger ikke længere er juridisk forpligtet til at angive en alternativ facilitet eller praktiserende læge i tilfælde af afslag på tjenester inden for seksuel og reproduktiv sundhed på grund af personlige overbevisninger; er bekymret over anvendelsen af samvittighedsklausulen, herunder manglen på pålidelige henvisningsmekanismer og manglen på rettidige appelmuligheder for kvinder, der nægtes lovlig adgang til sådanne tjenester; opfordrer det polske parlament til at afstå fra yderligere forsøg på at begrænse kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og dertilhørende rettigheder; bekræfter på det kraftigste, at benægtelse af tjenester vedrørende seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder er en form for vold mod kvinder og piger; opfordrer de polske myndigheder til fuldt ud at gennemføre domme afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sager mod Polen, som ved flere lejligheder har afgjort, at restriktive abortlove og manglende gennemførelse krænker kvinders menneskerettigheder¹⁰⁷;
56. minder om, at tidligere forsøg på yderligere begrænsning af retten til abort, som i Polen allerede er blandt de mest begrænsede i Unionen, blev standset i 2016 og 2018 som følge af massiv modstand fra polske borgere, som kom til udtryk i de såkaldte "sorte

¹⁰³ I 2017 udgjorde abort som følge af fostermisdannelser 97,9 % af alle behandlinger: Center for Sundhedsinformationssystemer, rapporter fra det statistiske forskningsprogram MZ-29 offentliggjort på den polske Sejms websted. Sprawozdanie Rady Ministrów z wykonywania oraz o skutkach stosowania w 2016 r. ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.).

¹⁰⁴ Jf. også baggrundsdokumentet fra Europarådets kommissær for menneskerettigheder fra december 2017 om kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder i Europa; Erklæring af 22. marts 2018 fra FN's eksperter, der rådgiver FN's arbejdsgruppe om diskrimination mod kvinder, og erklæring af 14. april 2020 fra Europarådets menneskerettighedskommissær.

¹⁰⁵ Ustawa z dnia 16 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry oraz niektórych innych ustaw (endnu ikke offentliggjort i det officielle tidende).

¹⁰⁶ Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. 1997 nr 28 poz. 152).

¹⁰⁷ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 20. marts 2007, Tysiã mod Polen (begæring nr. 5410/03); Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 20. marts 2007, R. R mod Polen, (begæring nr. 27617/04). Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 30. oktober 2012, P og S. mod Polen, (begæring nr. 57375/08).

marcher"; opfordrer kraftigt de polske myndigheder til at overveje at ophæve den lov, der begrænser kvinders og pigers adgang til nødpræventionspiller;

Hadefuld tale, offentlig diskrimination, vold mod kvinder, vold i hjemmet og intolerant adfærd over for mindretal og andre sårbare grupper, herunder LGBTI-personer

57. opfordrer indtrængende de polske myndigheder til at træffe alle nødvendige foranstaltninger til kraftigt at bekæmpe racistiske hadefulde udtalelser og tilskyndelse til vold, (online og offline), og fordømmer offentligt og tager afstand fra hadefulde udtalelser fra offentlige personer, herunder politikere og mediepersoner¹⁰⁸, til at bekæmpe fordomme og negative følelser over for nationale og etniske minoriteter (herunder romaer), migranter, flygtninge og asylansøgere og at sikre en effektiv håndhævelse af de love, der erklærer partier eller organisationer, som fremmer eller tilskynder til racediskrimination, ulovlige;¹⁰⁹; opfordrer de polske myndigheder til at efterkomme henstillingerne fra De Forenede Nationers Komité om Bekæmpelse af Racediskrimination¹¹⁰ fra 2019;
58. er dybt bekymret over den polske vicejustitsministers nylige erklæring om, at Polen bør opsiges Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet (Istanbulkonventionen); tilskynder de polske myndigheder til at foretage en praktisk og effektiv gennemførelse af denne konvention, herunder ved at sikre anvendelse af de eksisterende bestemmelser i hele landet, samt tilvejebringe et tilstrækkeligt antal og en tilstrækkelig kvalitet af krisecentre for kvinder, der er ofre for vold, og deres børn;
59. noterer sig, at resultaterne af LGBTI II-undersøgelsen fra maj 2020, som blev foretaget af Agenturet for Grundlæggende Rettigheder, fremhæver en stigning i intolerance og vold i Polen over for LGBTI-personer og en fuldstændig manglende tro på statens bekæmpelse af fordomme og intolerance hos polske LGBTI-respondenter, idet den registrerer den laveste andel i Union (blot 4 %) og den højeste andel af respondenter, der undgår visse steder af frygt for at blive overfaldet, chikaneret eller truet (79 %);
60. minder – også i forbindelse med kampagnen op til præsidentvalget i 2020 – om den holdning, som Parlamentet gav udtryk for i sin beslutning af 18. december 2019, hvori det på det kraftigste fordømte enhver forskelsbehandling af LGBTI-personer og krænkelser af deres grundlæggende rettigheder fra myndighedernes side, herunder hadefulde udtalelser fra offentlige myndigheder og folkevalgte beslutningstagere, forbud mod og utilstrækkelig beskyttelse mod angreb på Pride-parader og oplysningsprogrammer, erklæringer om "LGBT-ideologi"-frie zoner i Polen og vedtagelsen af "regionale chartre for familierettigheder", der navnlig diskriminerer mod familier med enlige forsørgere og LGBTI-familier; bemærker den manglende forbedring af situationen for LGBTI-personer i Polen siden vedtagelsen af denne

¹⁰⁸ Europa-Parlamentets beslutning af 15. november 2017, punkt 18. PACE, resolution 2316 (2020) af 28. januar 2020 om de demokratiske institutioners funktion i Polen, punkt 14; FN's Menneskerettighedskomité, Afsluttende bemærkninger om den syvende periodiske rapport om Polen, af 23. november 2016, CCPR/C/POL/CO/7, punkt 15-18.

¹⁰⁹ De Forenede Nationers Komité om Bekæmpelse af Racediskrimination, afsluttende bemærkninger om Polens kombinerede 22.-24. periodiske rapporter, august 2019.

¹¹⁰ Ibidem.

beslutning, og at den mentale og fysiske sikkerhed for polske LGBTI-personer er særligt udsat; minder om, at den polske menneskerettighedskommissærs fordømte sådanne handlinger og indgav ni klager til forvaltningsdomstole med påstand om, at LGBTI-fri områder er i strid med EU-retten, og at Kommissionen og internationale organisationer også fordømte disse handlinger; minder om, at finansiering under samhørighedsfondene ikke må forskelsbehandle på grund af seksuel orientering, og at kommuner, der fungerer som arbejdsgivere, skal respektere Rådets direktiv 2000/78/EF¹¹¹, som forbyder forskelsbehandling og chikane på grund af seksuel orientering i forbindelse med beskæftigelse¹¹²; opfordrer de polske myndigheder til at gennemføre Domstolens og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols relevante retspraksis og i denne forbindelse tage hånd om situationen med ægtefæller og forældre af samme køn med henblik på at sikre, at de kan udøve retten til ikkeforskelsbehandling i lovgivningen og i praksis¹¹³; fordømmer retssagerne mod de civilsamfundsaktivister, der udgav det såkaldte "Atlas over had", som dokumenterer tilfælde af homofobi i Polen; opfordrer kraftigt den polske regering til at sikre den retlige beskyttelse af LGBTI-personer mod alle former for hadforbrydelser og hadefuld tale;****

61. bemærker, at manglen på et uafhængigt retsvæsen i Polen allerede er begyndt at påvirke den gensidige tillid mellem Polen og andre medlemsstater, især inden for det retlige samarbejde i straffesager, idet de nationale domstole har nægtet eller tøvet med at frigive polske mistænkte under den europæiske arrestordre på grund af stor tvivl om det polske retsvæsens uafhængighed; mener, at truslen mod ensartetheden i Unionens retssystem som følge af nedbrydningen af retsstatsprincippet i Polen er særlig alvorlig; påpeger, at gensidig tillid mellem medlemsstaterne kun kan genetableres, når de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, respekteres;
62. opfordrer den polske regering til at overholde alle bestemmelser vedrørende retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i traktaterne, chartret, EMRK og de internationale menneskerettighedsstandarder, og til at gå i ærlig dialog med Kommissionen; understreger, at en sådan dialog skal gennemføres på en upartisk, evidensbaseret og samarbejdsorienteret måde; opfordrer den polske regering til at samarbejde med Kommissionen i overensstemmelse med princippet om loyal

¹¹¹ Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16)

¹¹² Europa-Kommissionen, GD REGIO, skrivelse af 27. maj 2020 til myndighederne i de polske regioner Lublin, Łódź, Małopolskie, Podkarpackie og Świętokrzyskie. Jf. også Domstolens dom af 23. april 2020, NH mod Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI, C-507/18, ECLI:EU:C:2020:289.

¹¹³ Domstolens dom af 5. juni 2018, Coman, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385; Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 2. marts 2010, Kozak mod Polen (begæring nr. 13102/02); Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 22. januar 2008, E.B. mod Frankrig (begæring nr. 43546/02); Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 19. februar 2013, X m.fl. mod Østrig (begæring nr. 19010/07); Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 30. juni 2016, Taddeucci og McCall mod Italien (begæring nr. 51362/09); Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 21. juli 2015, Oliari m.fl. mod Italien (begæring nr. 18766/11 og 36030/11); Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 14. december 2017, Orlandi m.fl. mod Polen (begæring nr. 26431/12, 26742/12, 44057/12 og 60088/12). Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 14. januar 2020, Beizaras og Levickas mod Litauen (begæring nr. 41288/15);

samarbejde som fastsat i TEU; opfordrer den polske regering til hurtigt og fuldt ud at gennemføre Domstolens afgørelser og respektere EU-rettens forrang;

63. opfordrer Rådet og Kommissionen til at afholde sig fra en snæver fortolkning af retsstatsprincippet og bruge proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU fuldt ud ved at tage fat på virkningerne af den polske regerings foranstaltninger for alle principperne i artikel 2 i TEU, herunder demokrati og grundlæggende rettigheder som fremhævet i denne betænkning;
64. opfordrer Rådet til så hurtigt som muligt at genoptage de formelle høringer – hvoraf den sidste blev afholdt helt tilbage i december 2018 – og i disse høringer at medtage alle de seneste og væsentlige negative udviklingstendenser inden for retsstatsforhold, demokrati og grundlæggende rettigheder; opfordrer indtrængende Rådet til endelig at handle i henhold til proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU ved at fastslå, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder de værdier, der er nævnt i artikel 2 i TEU, i lyset af de overvældende beviser, som fremlægges i denne beslutning og i så mange rapporter fra internationale og europæiske organisationer, Domstolens og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis og rapporter fra civilsamfundsorganisationer; anbefaler på det kraftigste, at Rådet som opfølgning på høringerne retter konkrete henstillinger til Polen, jf. artikel 7, stk. 1, i TEU, og angiver fristerne for gennemførelsen af disse henstillinger; opfordrer endvidere Rådet til at forpligte sig til at vurdere gennemførelsen af disse henstillinger rettidigt; opfordrer Rådet til regelmæssigt at informere og inddrage Parlamentet og arbejde på en gennemsigtig måde for at give alle europæiske institutioner og organer samt civilsamfundsorganisationer mulighed for meningsfuld deltagelse og tilsyn;
65. opfordrer Kommissionen til at gøre fuld brug af de redskaber, den har til rådighed, for at imødegå en klar fare for, at Polen groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på, navnlig fremskyndede traktatbrudsprocedurer og begæringer om foreløbige forholdsregler ved Domstolen, men også budgetredskaber; opfordrer Kommissionen til fortsat regelmæssigt at informere og inddrage Parlamentet;
66. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen og til Republikken Polens præsident, regering og parlament, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, Europarådet og Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).

BEGRUNDELSE

1. Institutionel baggrund

Den Europæiske Union bygger på og er styret af værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne. Europa-Parlamentet skal uden forbehold forsvare retsstatsprincippet, herunder

legalitetsprincippet, der indebærer en gennemsigtig, ansvarlig, demokratisk og pluralistisk lovgivningsproces, retssikkerhed, magtens tredeling, forbud mod vilkårlighed i den offentlige forvaltning, uafhængige og upartiske domstole, effektiv domstolsprøvelse, hvorved det bl.a. kontrolleres, at de grundlæggende rettigheder er overholdt, og lighed for loven.

Det skal erindres, at Parlamentet gentagne gange har drøftet "Københavnsdilemmaet": Det kan ikke være i overensstemmelse med Unionens lovgivning og værdier, at kandidatlandene undersøges med hensyn til retsstatsprincippet, demokratiet og de grundlæggende rettigheder, mens de er på vej til at tiltræde Unionen, men at der ikke foretages nogen yderligere undersøgelse af respekten for disse værdier, når de først er kommet med i Unionen. De værdier, som Unionen bygger på (artikel 2 i TEU), er ikke blot et krav ved tiltrædelsen af Unionen, men er også bindende, når landet har opnået fuldt medlemskab af Unionen. Derfor er det af største vigtighed at have en omfattende værktøjskasse for retsstatsprincippet for at sikre, at de ovennævnte værdier overholdes.

Den 20. december 2017 udstedte Europa-Kommissionen sit begrundede forslag i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU til Rådets afgørelse, hvorved det fastslås, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet. Proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU udgør en forebyggende fase, hvor Unionen har mulighed for at gribe ind i tilfælde af en klar fare for grov overtrædelse af de fælles værdier. Indtil videre har Rådet for Almindelige Anliggender afholdt tre høringer af Polen, der alle fandt sted i 2018. Siden da har Kommissionen givet ajourførte oplysninger til Rådet om situationen med hensyn til retsstatsprincippet i Polen, men der blev ikke afholdt yderligere høringer.

Sideløbende med iværksættelsen af proceduren i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU vedrørende Polen har Kommissionen indledt fire traktatbrudsprocedurer mod Polen i forbindelse med reformer af retsvæsenet, hvoraf to har ført til domme fra EU-Domstolen, der fastslår overtrædelser af princippet om effektiv retsbeskyttelse som fastsat i artikel 19, stk. 1, i TEU.

Europa-Parlamentet har givet udtryk for sin bekymring over retsstatssituationen i Polen i en række beslutninger, der er vedtaget i løbet af de seneste år. Disse vedrører lovgivningssystemets og valgsystemets funktionsmåde, retsvæsenets uafhængighed og dommeres rettigheder samt beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal.

Eftersom situationen med hensyn til retsstatsprincippet i Polen ikke alene ikke er blevet håndteret, men er blevet alvorligt forværret siden iværksættelsen af artikel 7, stk. 1, i TEU, understreger ordføreren betydningen af denne interimbetænkning, der har til formål at

- gøre status over udviklingen med hensyn til retsstatsprincippet, demokratiet og de grundlæggende rettigheder i Polen siden 2015
- opfordre Kommissionen og Rådet indtrængende til at udvide anvendelsesområdet for proceduren i henhold til artikel 7, stk. 1, i TEU til at omfatte klare risici for grove overtrædelser af demokratiet og de grundlæggende rettigheder, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal

- opfordre de polske myndigheder, Rådet og Kommissionen til inden for deres egne beføjelser hurtigt at tackle denne alvorlige retsstatskrise.

Ordføreren har påtaget sig opgaven med at foretage en tilbundsgående analyse og har taget hensyn til udtalelser fra europæiske og internationale organisationer såsom Europarådet, OSCE/ODIHR og De Forenede Nationer samt domme afsagt af nationale, europæiske og internationale domstole. Ordføreren ønsker, at denne betænkning baseres på fakta som analyseret af tillidsfulde institutioner og organisationer, som Polen er part i, og/eller hvis standarder og arbejdsmetoder Polen har godkendt.

LIBE-udvalget arrangerede også et besøg i Warszawa i september 2018, hvor delegationen mødtes med repræsentanter for den polske regering, den polske Sejm og Senatet, politiske partier, retlige institutioner, repræsentanter for OSCE/ODIHR, aktører i retsvæsenet, journalister og repræsentanter for civilsamfundet og afholdt to høringer i 2018 og 2020 for at vurdere retsstatssituationen i Polen. Ordføreren afholdt yderligere møder med forskellige interessenter (NGO'er, akademikere, journalister, dommere osv.) og medlemmer af den polske regering for direkte at høre fra dem, der kender situationen på stedet (jf. lovgivningsmæssigt fodaftryk i bilaget).

2. Status over udviklingen med hensyn til retsstatsprincippet, demokratiet og de grundlæggende rettigheder i Polen siden 2015

– Retsvæsenets uafhængighed og dommeres rettigheder

For så vidt angår retsstatsprincippet i snæver forstand som retsvæsenets uafhængighed er situationen i Polen langt fra forbedret, og der er fortsat bekymringer med hensyn til alle de aspekter, der fremhæves i denne betænkning, eller de er blevet endnu dybere: politiseringen af den polske forfatningsdomstol så tidligt som i 2015, sammensætningen af og beslutninger fra det nye nationale råd for retsvæsenet, justitsministeren, der også er statsadvokat, og dennes stramme greb om anklagemyndigheden, oprettelsen af disciplinærkammeret og kammeret for ekstraordinær appel i højesteret, systematisk intimidering af dommere og disciplinærsager mod dommere, der argumenterer imod disse reformer.

Europa-Kommissionen indledte for nylig den 29. april 2020 en traktatbrudsprocedure mod den såkaldte "mundkurvslov". Denne nye lov om retsvæsenet, som trådte i kraft den 14. februar 2020, er klart uforenelig med EU-retten, idet den forhindrer dommere i at udøve deres hverv i henhold til EU-retten og se bort fra nationale bestemmelser, der er i strid med EU-retten. De største bekymringer vedrørende denne lov omfatter desuden indførelsen af yderligere disciplinære forsømmelser og sanktioner over for dommere og retspræsidenter, som risikerer at undergrave princippet om retsvæsenets uafhængighed og deres ytrings- og forsamlingsfrihed ved at forbyde enhver politisk aktivitet og forpligte dem til at offentliggøre deres foreningsmedlemskaber.

Under LIBE's besøg og en drøftelse med den polske justitsminister og vicejustitsminister nævnte den polske regering, at baggrunden for at foretage en gennemgribende omorganisering af retsvæsenet siden 2015 var borgernes utilfredshed med retsbehandlingshastighed og effektivitet, påstået korruption og forbrydelser eller lovovertrædelser begået af enkelte

dommere, som ikke var blevet straffet, og behovet for at gøre op med levn fra kommunismen i retsvæsenet¹¹⁴. Ordføreren fastholder, at de anførte begrundelser ikke berettiger regeringens stramme greb om retsvæsenet, som følger af reformerne. Påståede tilfælde af korruption eller forbrydelser skal retsforfølges på et individuelt grundlag, og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har klart understreget, at en renselsesproces også skal være individualiseret og desuden synes mindre berettiget, hvis den finder sted lang tid efter det kommunistiske styres fald.¹¹⁵

– Lovgivningssystemets og valgsystemets funktionsmåde

Ordføreren var endvidere bekymret over afholdelsen af præsidentvalget i denne særlige periode med en epidemi, der medførte en klar risiko for, at lige, direkte og hemmelige valg som nedfældet i den polske forfatning ikke kunne gennemføres på grundlag af en retfærdig valgkampagne med lige adgang til medierne. Ifølge OSCE/ODIHR's observatører var begge kandidater i Polens præsidentvalg reelt i stand til at føre deres kampagne frit, men fjendtlighed og fordomsfuld dækning fra det offentlige radio- og TV-selskabs side påvirkede valget negativt. Det vrimlede med negative kampagner og gensidig bagvaskelse, og beretninger om trusler mod politikere og journalister gav anledning til alvorlig bekymring. Som i den første runde var den siddende præsidents kampagne og dækningen i det offentlige radio- og TV-selskab præget af homofobisk, fremmedfjendsk og antisemitisk retorik¹¹⁶.

- Beskyttelse af de grundlæggende rettigheder, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal

Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder er truet i Polen. Forslaget om forbud mod at bringe en graviditet til ophør på grund af alvorlige eller fatale misdannelser af fostret ville yderligere skærpe en allerede restriktiv abortlovgivning og dermed føre til et næsten fuldstændigt forbud mod abort. Desuden har lovforslaget om kriminalisering af seksualoplysning til mindreårige givet anledning til alvorlig bekymring i Europa-Parlamentet og i andre internationale organisationer og civilsamfundsorganisationer. I en periode, hvor det var svært for civilsamfundet at organisere sig om sådanne temaer på grund af covid-19-udbruddet, stemte det polske parlament for ændringer af loven af 5. december 1996 om lægers og tandlægers professioner, i henhold til hvilke læger ikke længere er juridisk forpligtet til at angive en alternativ facilitet eller praktiserende læge i tilfælde af afslag på tjenester inden for seksuel og reproduktiv sundhed på grund af personlige overbevisninger;

Derudover er niveauet for beskyttelse af mindretal stærkt bekymrende og ligeledes beskyttelse af kvinders rettigheder og rettigheder for personer, der identificerer sig som LGBTI-personer, selv om medlemsstaterne har pligt til at beskytte alle borgeres moralske og fysiske integritet.

¹¹⁴ LIBE, rapport af 3. december 2018 efter ad hoc-delegationsrejsen til Polen om retsstatssituationen fra den 19.-21. september 2018.

¹¹⁵ Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Söro mod Estland, præmis 60-62 Kommissionens fjerde henstilling (EU) 2018/103 af 20. december 2017, punkt 9. Europarådets Parlamentariske Forsamling, resolution 2316 (2020) af 28. januar 2020 om de demokratiske institutioners funktion i Polen, punkt 13.

¹¹⁶ OSCE, pressemeddelelse af 13. juli 2020: <https://www.osce.org/odihr/elections/poland/457204>.

Ordføreren beklager kraftigt, at visse områder i EU erklærer sig selv frie fra ideologier, der slet ikke eksisterer.

Flere spørgsmål om grundlæggende rettigheder behandles i betænkningen, herunder vedrørende retten til en retfærdig rettergang, medier og akademisk frihed, forsamlings- og foreningsfrihed og retten til beskyttelse af privatlivets fred.

3. Udvidelse af anvendelsesområdet for proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU

Ordføreren ønsker, at denne interimbetænkning giver en ny impuls til proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU ved ikke blot at medtage de seneste kontroversielle ændringer af det polske retssystem, men også en analyse af situationen med hensyn til demokrati og grundlæggende rettigheder i Polen, som kræver særlig opmærksomhed.

4. Opfordring til handling fra de polske myndigheder, Rådet og Kommissionen

Ordføreren opfordrer den polske regering til at overholde alle bestemmelser vedrørende retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i traktaterne, chartret om grundlæggende rettigheder, den europæiske menneskerettighedskonvention og de internationale menneskerettighedsstandarder, til hurtigt at gennemføre EU-Domstolens afgørelser og respektere EU-rettens forrang og til at gå i direkte dialog med Kommissionen.

Ordføreren er bekymret over Rådets passivitet i forbindelse med håndteringen af retsstatssituationen i Polen og opfordrer medlemsstaterne til at genoptage de formelle høringer så hurtigt som muligt for at medtage alle de seneste og væsentlige negative udviklingstendenser inden for retsstatsforhold, demokrati og grundlæggende rettigheder. Men endnu vigtigere opfordrer ordføreren indtrængende Rådet til endelig at handle i henhold til proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU ved at fastslå, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet, i lyset af de overvældende beviser, som fremlægges i denne beslutning og i så mange rapporter fra internationale og europæiske organisationer, Domstolens og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis og rapporter fra civilsamfundsorganisationer, og til at fremsætte henstillinger til Polen i henhold til proceduren i artikel 7, stk. 1, i TEU.

Endelig opfordres Kommissionen til at gøre fuld brug af de redskaber, der er til rådighed, for at imødegå en klar fare for, at Polen groft overtræder de værdier, som Unionen bygger på, navnlig fremskyndede traktatbrudsprocedurer og begæringer om foreløbige forholdsregler ved EU-Domstolen.

BILAG: LISTE OVER ENHEDER OG PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA

Følgende liste er udarbejdet på helt frivillig basis og udelukkende på ordførerens ansvar. Ordføreren har modtaget input fra følgende enheder eller personer som led i udarbejdelsen af betænkningen frem til vedtagelsen heraf i udvalget:

Enhed og/eller person
Aborcynjny Dream Team
Amnesty International (AI)
Det østrigske advokatsamfund
Kampagne mod homofobi
Forum for civil udvikling (FOR)
Kommissæren for menneskerettigheder, Polen
Det Kroatiske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union
Den europæiske dommersammenslutning (EAJ)
Europa-Kommissionen
Det finske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union
Republikken Polens regering
Human Rights Watch (HRW)
Den Internationale Juristkommission (ICJ)
Det Internationale Menneskerettighedsforbund (FIDH)
IUSTITIA, den polske dommersammenslutning
Open Society European Policy Institute (OSEPI)
Europarådets Parlamentariske Forsamling
Den polske Helsinki-komité for menneskerettigheder (HFHR)
Sammenslutningen af polske journalister (SDP)
Professor Ewa Łętowska, Institut for jurastudier ved det polske Videnskabernes Akademi
Professor Laurent Pech, Middlesex University London
Journalistsamfundet

6.7.2020

UDTALELSE FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGESTILLING

til Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

om fastslåelse af, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet (2017/0360R(NLE))

Ordfører for udtalelse: Evelyn Regner

PA_Consent_Interim

FORSLAG

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling opfordrer Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende forslag i den betænkning, det vedtager:

- der henviser til Europarådets menneskerettighedskommissærs baggrundsdokument om kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder i Europa fra december 2017,
- der henviser til Europa-Parlamentets beslutning af 14. november 2019 om kriminalisering af seksualundervisning i Polen¹,
- der henviser til Verdenssundhedsorganisationens (WHO's) henstillinger om unges seksuelle og reproduktive sundhed og de dertilhørende rettigheder fra 2019 og dokumentet fra WHO's Regionale Kontor for Europa med titlen "Standards for Sexuality Education in Europe: A framework for policy-makers, educational and health authorities and specialists",
- der henviser til Europa-Parlamentets beslutning af 13. februar 2019 om konstatering af tilbagegang med hensyn til kvinders rettigheder og ligestilling i EU²,
- der henviser til resultaterne af LGBTI Survey II foretaget af Agenturet for Grundlæggende Rettigheder, der fremhæver en stigning i omfanget af intolerance og vold i Polen over for LGBTI-personer, og hvor de polske LGBTI-undersøgelsespersoner udviser en dyb skepsis over for regeringens bekæmpelse af

¹ Vedtagne tekster, P9_TA(2019)0058.

² Vedtagne tekster, P8_TA(2019)0111.

- fordomme og intolerance, idet der er registreret den laveste procentdel i hele EU (kun 4 %), og Polen har registreret den højeste procentdel af undersøgelsespersoner, som undgår at besøge bestemte steder af frygt for at blive overfaldet, chikaneret eller truet (79 %),
- der henviser til EU's charter om grundlæggende rettigheder (chartret), særlig artikel 1, 2, 3, 10, 11, 21, 35 og 45,
 - der henviser til artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) om Unionens grundlæggende værdier og artikel 7 i TEU om at fastslå, at en medlemsstat groft og vedvarende krænker de værdier, der er nævnt i artikel 2,
 - der henviser til artikel 8 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) om ligestilling mellem kvinder og mænd og artikel 9 i TEUF om bekæmpelse af social udstødelse og et højt niveau for uddannelse, erhvervsuddannelse og beskyttelse af menneskers sundhed, afsnit IV i TEUF om den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital og afsnit V i TEUF om området med frihed, sikkerhed og retfærdighed,
- A. der henviser til, at artikel 35 i chartret fastslår retten for "enhver til at få adgang til forebyggende sundhedsydelser og til at modtage lægebehandling på de betingelser, der er fastsat ved medlemsstaternes lovgivning og praksis" og målet om et "højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed"; der henviser til, at tilvejebringelse af tilgængelig og prismæssigt overkommelig seksuel og reproduktiv sundhed og dertilhørende rettigheder, herunder prævention og sikker og lovlig abort, er knyttet til adskillige menneskerettigheder, herunder retten til liv og værdighed, beskyttelse mod umenneskelig og nedværdigende behandling, retten til adgang til sundhedsydelser, retten til privatlivets fred, retten til uddannelse og forbuddet mod forskelsbehandling; der henviser til, at nægtelse af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder er i strid med FN's Menneskerettighedskomité's og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser;
- B. der henviser til, at Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, som fastsat i artikel 2 i TEU og nedfældet i internationale traktater om menneskerettigheder; der henviser til, at disse værdier, som er fælles for medlemsstaterne, og som alle medlemsstaterne frit har tilsluttet sig, udgør grundlaget for de rettigheder, der tilkommer dem, der bor i Unionen; der henviser til, at artikel 7 i TEU indeholder mulighed for at suspendere visse af de rettigheder, der følger af anvendelsen af traktaterne på en medlemsstat, herunder stemmerettigheder i Rådet, når det er fastslået, at medlemsstaten groft og vedvarende overtræder de værdier, der er nævnt i artikel 2;
- C. der henviser til, at to lovforslag, der udspringer af borgerinitiativer, i øjeblikket er forelagt det polske parlament, hvoraf det ene, kendt som "Stop Abort"-loven, søger at stramme den polske lov af 1993 om familieplanlægning, beskyttelse af fostre og betingelser for lovlig svangerskabsafbrydelse – som allerede er en af de mest restriktive love i EU om abort – med henblik på at fjerne lovlig adgang til abort i tilfælde af alvorlige eller dødbringende fosterskader, hvilket grundlæggende forhindrer adgangen

til abort; det andet lovforslag, kendt som "Stop pædofili"-loven, går ud på at gøre det strafbart for lærere, sundhedspersonale og andre undervisere at tilbyde mindreårige seksualundervisning, og at dette kan straffes med fængsel;

- D. der henviser til, at omfattende, alderssvarende og evidensbaseret seksualundervisning er afgørende for at opbygge børns og unges evne til at udvikle sunde, ligeværdige, udviklende og sikre forhold og for at skabe en positiv indvirkning på ligestilling mellem kønnene, herunder ved at omdanne skadelige kønsnormer og holdninger til kønsbaseret vold, homofobi og transfobi, at forebygge diskrimination og alle former for misbrug og kønsbaseret vold samt at bidrage til færre graviditeter blandt teenagere, reduceret risikotagning og øget anvendelse af prævention;
- E. der henviser til, at den polske Sejm juridisk set er forpligtet til inden for seks måneder efter sin konstituering at behandle lovforslag, der udspringer af borgerinitiativer; der henviser til, at det polske parlament den 16. april 2020 stemte for, at de to lovforslag, der udspringer af borgerinitiativer om adgang til abort og om seksualundervisning af mindreårige, skulle henvises til fornyet udvalgsbehandling; der henviser til, at datoerne, hvor parlamentsudvalgene vil undersøge forslagene, endnu ikke er bekendtgjort;
- F. der henviser til, at lovforslag i 2016, 2018 og 2020 med restriktive antiabortforanstaltninger eller forsøg på at indføre et næsten totalt forbud mod retten til abort forårsagede masseprotester fra kvinder og civilsamfundsorganisationer i hele landet og i udlandet, herunder kvindestrejken "Sort mandag" i 2016; der henviser til, at over 80 regioner, amter eller kommuner siden begyndelsen af 2019 beklageligvis har vedtaget resolutioner, der erklærer dem frie for den såkaldte "LGBT-ideologi" eller har vedtaget alle eller en del af de "regionale chartre om familierettigheder", som navnlig diskriminerer mod enlige forældre og LGBTI-forældre og -personer og de facto begrænser den frie bevægelighed for EU-borgere;
1. glæder sig over, at det polske parlament den 16. april 2020 ikke vedtog de to lovforslag, der udspringer af borgerinitiativer om adgang til abort og om omfattende og alderssvarende seksualundervisning for mindreårige; beklager, at det polske parlament ikke klart afviste disse to lovforslag, og modsætter sig, at disse lovforslag henvises til fornyet behandling i udvalget, eftersom de begge ville undergrave menneskerettighederne; mener, at udsigten til en mulig fremtidig afstemning om disse lovforslag udgør en potentiel trussel mod EU's grundlæggende principper som fastsat i artikel 2 i TEU, navnlig respekten for menneskerettighederne og den menneskelige værdighed, ikke-forskelsbehandling og ligestilling, herunder ligestilling mellem kvinder og mænd såvel som seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR), LGBTI-rettigheder og civilsamfundets arbejde;
 2. opfordrer den polske regering og medlemmerne af det polske parlament til at standse behandlingen af disse to lovforslag, da der har fundet en voldsom, men nødvendig og legitim debat sted i landet og i hele Europa på grund af de moralske spørgsmål og den storm af protester, som de rejser, og da tusindvis af kvinders, pars, familiers, børns og unges liv og grundlæggende rettigheder, navnlig de unges og de mest sårbare, vil blive uopretteligt påvirket, og det samme vil livet og rettighederne for undervisere i seksuel og reproduktiv sundhed, herunder lærere, hjælpearbejdere, sundhedspersonale og rettighedsaktivister; er dybt bekymret over de gentagne forsøg på at indføre, overveje og

reformere lovgivning med henblik på at begrænse kvinders rettigheder og ligestilling mellem kønnene; opfordrer indtrængende medlemmerne af det polske parlament til at afstå fra yderligere forsøg på at begrænse kvinders og unges seksuelle og reproduktive sundhed og dertilhørende rettigheder;

3. beklager de nylige lovgivningsforslag om, at lægeklinikker ikke længere er juridisk forpligtet til at henvise til en anden klinik, i tilfælde af at læger nægter at udføre en abort på grundlag af deres personlige overbevisning; gentager sin bekymring over anvendelsen af samvittighedsklausulen, herunder manglen på pålidelige henvisningsmekanismer og manglen på rettidige appelmuligheder for kvinder, der nægtes lovlig adgang til abort; minder om, at læger i henhold til menneskerettighedslovgivningen ikke bør have lov til at undergrave kvinders umistelige ret til rettidig adgang til alle seksuelle og reproduktive sundhedsydelser og retten til liv, sundhed og privatliv; opfordrer den polske regering til at efterleve Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols domme³, hvori det er fastslået, at hindringer for adgang til lovlig abort i praksis udgør en krænkelse af menneskerettighederne, og at der derfor i loven skal indføres en regel om, at en lægeklinik i tilfælde af afslag skal angive en anden specialist eller klinik, der vil gennemføre aborten; opfordrer til ophævelse af loven, der begrænser kvinders og pigers adgang til nødpræventionspiller;
4. bekræfter uforbeholdent, at nægtelsen af tjenester inden for seksuel og reproduktiv sundhed og de dermed forbundne rettigheder er en form for vold mod kvinder og piger, og minder om, at den manglende tilgængelighed af nøjagtige videnskabelige oplysninger er et brud på enkeltpersoners rettigheder til at foretage informerede valg om deres egen SRSR;
5. opfordrer de polske myndigheder til konkret og effektivt at gennemføre Europarådets Istanbulkonvention, navnlig ved at sikre anvendelsen af den eksisterende lovgivning i hele landet og stille et tilstrækkeligt antal krisecentre af en passende kvalitet til rådighed for voldsramte kvinder og deres børn;
6. er bekymret over tilbagegangen med hensyn til tabet af kvinders rettigheder, tendensen til stadig mindre råderum for civilsamfundet og det utilstrækkelige beskyttelsesniveau i Polen for kvinders og teenagepigers grundlæggende sundhedsmæssige menneskerettigheder, af hvilke seksuel og reproduktiv sundhed og beslægtede rettigheder, herunder adgang til oplysninger og selvbestemmelse, er et vigtigt element, der er beskyttet ved lov på internationalt plan; er også bekymret over tabet af rettigheder for unge LGBTI-personer, hvis mentale sundhed og fysiske sikkerhed er særligt udsatte på grund af regeringens fortsatte angreb på aktivister og organisationer gennem razziaer, tilbageholdelse af midler og intimidering;
7. understreger, at uhindret og rettidig adgang til reproduktive sundhedsydelser og respekt for kvinders reproduktive selvbestemmelse og selvstændige beslutningskompetence er afgørende for at beskytte kvinders menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene; minder om, at internationale menneskerettighedsorganer gentagne gange har bekræftet, at en meget restriktiv abortlovgivning er i strid med gældende menneskerettighedsstandarder og skal reformeres; minder om, at Europa-Parlamentet

³ R.R., TYSIAC og P. og S. mod Polen (ansøgning nr. 27617/04, 5410/03, 57375/08).

allerede i sine beslutninger af 14. september 2016⁴ og 15. november 2017⁵ på det kraftigste fordømte ethvert lovgivningsmæssigt forslag med henblik på at forbyde abort i tilfælde, hvor der er alvorlige eller fatale misdannelser af fostret, og derved stort set forbyde adgang til abort i Polen, idet de fleste lovlige aborter udføres med denne begrundelse;

8. understreger, at kvinder, der beslutter at afbryde et svangerskab, enten rejser til et andet land for at få en sikker og lovlig abort eller gennemgår potentielt usikre procedurer i hjemmet med risiko for deres liv under disse procedurer, navnlig fattige kvinder; gentager, at benægtelse af tjenester vedrørende seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, herunder sikker og lovlig abort, er en form for vold mod kvinder og piger;
9. gentager eftertrykkeligt, at adgang til omfattende, alderssvarende oplysninger om sex, seksualitet og adgang til seksuel og reproduktiv sundhed, herunder seksualundervisning, familieplanlægning, præventionsmetoder og sikker og lovlig abort, er afgørende for at skabe en positiv og respektfuld tilgang til seksualitet og seksuelle relationer samt muligheden for at få sikre seksuelle oplevelser, fri for tvang, forskelsbehandling og vold;
10. gentager, at unge skal styrkes og beskyttes via alderssvarende oplysninger om sex og seksualitet og adgang til seksuel og reproduktiv sundhed; understreger, at frem for at beskytte unge vil manglende oplysninger om og undervisning i sex og seksualitet udgøre en risiko for unges sikkerhed og velvære ved at gøre dem sårbare over for seksuel udnyttelse, misbrug og vold, herunder piger og unge LGBTI-personer, der især påvirkes af manglende ligestilling mellem kønnene og sociale normer; opfordrer til, at undervisere, læger og omsorgspersoner gives støtte og beskyttelse og tilskyndes til at give disse oplysninger;
11. minder om, at uddannelse – ud over at være en menneskeret i sig selv – også er en forudsætning for at kunne nyde andre grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder; minder om, at Polen ifølge international menneskerettighedslovgivning har pligt til at yde omfattende, obligatorisk, alderssvarende, standardiseret, evidensbaseret og videnskabelig nøjagtig seksualundervisning; minder om, at en sådan uddannelse er en nødvendig del af skolernes læseplaner med henblik på at opfylde Verdenssundhedsorganisationens europæiske standarder for uddannelse og beskyttelse af unge; bekræfter, at en sådan uddannelse bør omfatte seksuel orientering og kønsidentitet, kønsliv, relationer og samtykke samt oplysninger om negative udfald eller forhold såsom seksuelt overførte infektioner og HIV, utilsigtet graviditet, seksuel vold og skadelige praksisser såsom grooming og kvindelig kønslemlæstelse;
12. opfordrer den polske regering til hurtigst muligt at fordømme og træffe passende retlige foranstaltninger mod de regionale og kommunale beslutninger vedrørende oprettelsen af såkaldte "LGBT-fri områder" i Polen, som krænker de grundlæggende rettigheder og fører til mere had, frygt og fare for LGBTI+-personer i Polen; der minder om sin beslutning af 18. december 2019 om offentlig forskelsbehandling af og hadefulde

⁴ EUT C 204 af 13.6.2018, s. 95.

⁵ EUT C 356 af 4.10.2018, s. 44.

udtalelser om LGBTI+-personer, herunder LGBTI-fri områder⁶; opfordrer indtrængende den polske regering til at tage skridt til at beskytte LGBTI+-personer, til at tage hånd om alle krænkelser af menneskerettighederne og garantere rettigheder og frihedsrettigheder i samfundet for enkeltpersoner og organisationer, der varetager kvinders og LGBTI+-personers interesser;

13. minder om, at artikel 7 i TEU kan udløses, når der er en klar fare for, at en medlemsstat groft overtræder de værdier, der er nævnt i artikel 2; er af den faste overbevisning, at krænkelser af kvinders, LGBTI+-personers og andre mindretals rettigheder udgør et alvorligt brud på værdierne om lighed og respekt for menneskerettigheder, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal, som fastsat i artikel 2 i TEU; opfordrer Kommissionen til at overvåge situationen for at vurdere, om oprettelsen af LGBTI-frie zoner i en tredjedel af de polske kommuner, homofobiske udtalelser og andre krænkelser af mindretals rettigheder udgør en overtrædelse af artikel 2 i TEU, artikel 3, stk. 2, i TEU, artikel 21 i TEUF, afsnit IV og V i TEUF og artikel 45 i chartret; opfordrer derfor Kommissionen til at undersøge muligheden af en begrundet udtalelse i overensstemmelse med artikel 258 i TEUF og i givet fald at overveje at indlede en passende traktatbrudsprocedure; opfordrer indtrængende Kommissionen til at suspendere yderligere udbetaling af EU-strukturfondsmidler i de regioner, hvor de ville blive anvendt til LGBTI+-fjendtlige handlinger i strid med EU's værdier; opfordrer Rådet til at behandle disse spørgsmål i forbindelse med den igangværende høring om situationen i Polen;
14. opfordrer den polske regering til at medtage seksuel orientering, kønsidentitet og kønsegenskaber som et beskyttet personligt kendetegn i straffeloven for at sikre rettighederne for alle LGBTI+-personer i Polen;
15. opfordrer til omfattende, alderssvarende seksual- og antidiskriminationsundervisning i overensstemmelse med internationale standarder med henblik på at bekæmpe homofobi, diskriminerende adfærd, kønsstereotyper og myter om seksualitet og reproduktiv sundhed; opfordrer den polske regering til at sikre, at unge har adgang til omfattende, alderssvarende, evidensbaseret seksual- og antidiskriminationsundervisning i skolernes læseplaner i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder, og til at sikre, at kvalificerede lærere og undervisere støttes med henblik på at sikre en sådan undervisning på en faktisk og objektiv måde; opfordrer de polske myndigheder til at undlade at vedtage en politik, der er i strid med disse mål, og at undlade at træffe disciplinære foranstaltninger over for eller stigmatisere lærere og undervisere for deres undervisning relateret til seksualitet og antidiskrimination;
16. opfordrer de polske myndigheder til at følge de henstillinger, som Europa-Parlamentet fremsatte i sin beslutning af 14. november 2019 om kriminalisering af seksualundervisning i Polen⁷, samt dem, der er fremsat af Europarådet og WHO;
17. er af den opfattelse, at Parlamentets godkendelse af den flerårige finansielle ramme 2021-2027, som omfatter programmet for rettigheder og værdier, bør være betinget af,

⁶ Vedtagne tekster, P9_TA(2019)0101.

⁷

at Den Europæiske Unions værdier overholdes; gentager sin opfordring til indførelse af en mekanisme, der kan beskytte Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler med hensyn til retsstatsprincippet i medlemsstaterne, og er rede til ikke at give sit samtykke til den flerårige finansielle ramme, hvis der ikke kan opnås politisk enighed om en sådan mekanisme; opfordrer de polske myndigheder til at sikre tilstrækkelig finansiering ved hjælp af instrumenter på EU-plan såsom den flerårige finansielle ramme og andre pilotprojekter med henblik på at stille den flerårige finansielle ramme til rådighed for organisationer inden for grundlæggende rettigheder, herunder kvinderettigheds- og LGBTI+-organisationer, og til at gøre noget ved den voksende bureaukratisering af og finansieringsbegrænsningerne for organisationer for grundlæggende rettigheder, herunder kvinderettighedsorganisationer og -aktivister.

PROCEDURE I RÅDGIVENDE UDVALG

Titel	Fastslåelse af, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet
Referencer	2017/0360R(NLE)
Korresponderende udvalg	LIBE
Udtalelse fra Dato for meddelelse på plenarmødet	FEMM 27.5.2020
Ordfører for udtalelse Dato for valg	Evelyn Regner 27.4.2020
Dato for vedtagelse	3.7.2020
Resultat af den endelige afstemning	+: 24 -: 6 0: 3

**ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB
I RÅDGIVENDE UDVALG**

24	+
RE	Abir Al-Sahlani, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou
GUE/NGL	Eugenia Rodríguez Palop, Elena Kountoura
EPP	Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Arba Kokalari, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
S&D	Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
Verts/ALE	Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ernest Urtasun, Alice Kuhnke

6	-
ID	Christine Anderson, Simona Baldassarre, Annika Bruna, Isabella Tovaglieri
ECR	Margarita de la Pisa Carrión, Jadwiga Wiśniewska

3	0
EPP	Rosa Estaràs Ferragut, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Lívia Járóka

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller

PROCEDURE I KORRESPONDERENDE UDVALG

Titel	Fastslåelse af, at der er en klar fare for, at Republikken Polen groft overtræder retsstatsprincippet	
Referencer	2017/0360R(NLE)	
Dato for høring / anmodning om godkendelse	7.5.2020	
Korresponderende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	LIBE 27.5.2020	
Rådgivende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	AFCO 27.5.2020	FEMM 27.5.2020
Ingen udtalelse Dato for afgørelse	AFCO 8.6.2020	
Ordførere Dato for valg	Juan Fernando López Aguilar 14.10.2019	
Behandling i udvalg	13.7.2020	14.7.2020
Dato for vedtagelse	16.7.2020	
Resultat af den endelige afstemning	+: 52	–: 15
	0: 0	
Til stede ved den endelige afstemning – medlemmer	Magdalena Adamowicz, Konstantinos Arvanitis, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Lena Düpont, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Lívia Járóka, Marina Kaljurand, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Juan Fernando López Aguilar, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Martin Sonneborn, Sylwia Spurek, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos	
Til stede ved den endelige afstemning – stedfortrædere	Abir Al-Sahlani, Bartosz Arłukowicz, Malin Björk, Delara Burkhardt, Gwendoline Delbos-Corfield, Nathalie Loiseau, Erik Marquardt, Sira Rego, Domènec Ruiz Devesa, Paul Tang, Hilde Vautmans, Tomáš Zdechovský	
Dato for indgivelse	20.7.2020	

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I KORRESPONDERENDE UDVALG

52	+
EPP	Magdalena Adamowicz, Bartosz Arłukowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Lena Dūpont, Andrzej Halicki, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Tomas Tobé, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Delara Burkhardt, Caterina Chinnici, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Juan Fernando López Aguilar, Marina Kaljurand, Javier Moreno Sánchez, Domènec Ruiz Devesa, Sylwia Spurek, Paul Tang, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
RENEW	Abir Al-Sahlani, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Hilde Vautmans
GREENS/EFA	Saskia Bricmont, Damien Carême, Gwendoline Delbos-Corfield, Erik Marquardt, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik
GUE/NGL	Konstantinos Arvanitis, Malin Björk, Clare Daly, Sira Rego
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn

15	-
EPP	Balázs Hidvéghi, Lívia Járóka
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel De Graaff, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Nicola Procaccini, Jadwiga Wiśniewska
NI	Milan Uhrík

0	0

Tegnforklaring:

+ : for

- : imod

0 : hverken/eller